

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta – Katedra fyziky

**Realizace vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na
základních školách a víceletých gymnáziích**

Diplomová práce

Vedoucí práce: PaedDr. Alena Poláchová, Ph.D.

Autor: Dana Kačenová

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. V plném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Dne:

Podpis:.....

Anotace

V diplomové práci monitoruji problematiku uvedení Rámcově vzdělávacího programu pro základní vzdělávání do praxe na vybraných základních školách a víceletých gymnáziích v Táboře a okolí. Zkoumám vytvořené Školní vzdělávací programy jednotlivých škol, názory učitelů a vedení škol k této školské reformě, přístup k výuce ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a podmínky pro realizaci této vzdělávací oblasti.

Annotation

In my graduation theses I keep tabs on problem of presentation of Open-educational program for basic education into practices in certain primary schools and multi-annual gymnasiums in Tábor and surroundings. I study School educational programs made in several schools, teachers and leading persons of schools views of this school reform, access to classwork in educational range Man and world of work and conditions for realization of this educational range.

Touto formou především děkuji vedoucí diplomové práce paní PaedDr. Aleně Poláčkové, Ph.D. za cenné rady a připomínky při zpracování diplomové práce. Děkuji uvedeným Základním školám a Gymnáziím za jejich spolupráci.

Základní školy – zřizované městem Tábor:

- Základní škola a Mateřská škola Tábor, nám. Mikuláše z Husi 45
- Základní škola a Mateřská škola Tábor, Husova 1570
- Základní škola Tábor, Zborovská 2696
- Základní škola a Mateřská škola Tábor, Helsinská 2732

Základní školy – zřizované městem Sezimovo Ústí:

- Základní škola Sezimovo Ústí II., Školní nám. 628
- Základní škola Sezimovo Ústí II., 9. května 489

Základní školy – zřizované městem Planá nad Lužnicí:

- Základní škola Planá nad Lužnicí, ČSLA 65

Soukromé základní školy:

- Základní škola Bernarda Bolzana o.p.s., Školní nám. 199, Tábor
- Církevní základní škola ORBIS-PICTUS s r.o., Budějovická 825, Tábor

Gymnázia:

- Gymnázium Pierra de Coubertina, Budějovická 825, Tábor
- Táborské soukromé gymnázium, Zavadilská 2472, Tábor

Obsah

Úvod	6
Cíle a úkoly diplomové práce.....	7
ČÁST A – Teoretická část práce	8
1 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání	9
1.1 Obecný popis dokumentu.....	9
1.1.1 Vymezení RVP ZV	9
1.1.2 Pojetí základního vzdělávání.....	11
1.1.3 Cíle základního vzdělávání	12
1.1.4 Klíčové kompetence.....	13
1.1.5 Průřezová témata	14
1.2 Vzdělávací oblast Člověk a svět práce	16
1.2.1 Charakteristika vzdělávací oblasti.....	16
1.2.2 Cílové zaměření vzdělávací oblasti.....	17
1.2.3 Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce.....	18
1.3 Vztah dosavadních vzdělávacích programů pro základní vzdělávání a RVP ZV.....	26
1.3.1 Vzdělávací program Národní škola.....	27
1.3.2 Vzdělávací program Občanská škola	27
1.3.3 Vzdělávací program Základní škola.....	29
1.3.4 Rámcově vzdělávací program pro základní vzdělávání.....	30
1.3.5 RVP ZV a vzdělávací oblast Člověk a svět práce.....	30
1.4 Teorie dotazníku.....	32
ČÁST B – Praktická část práce	34
2 Analýza jednotlivých Školních vzdělávacích programů	35
2.1 Metody výzkumu.....	35
2.2 Realizace výzkumu na Základních školách	35
2.2.1 Seznam vybraných základních škol	35
2.3 Průběh výzkumu.....	36
2.3.1 Seznam spolupracujících škol	38
2.4 Dotazník	38
2.5 Vyhodnocení dotazníku.....	45
2.6 Porovnání Školních vzdělávacích programů vybraných škol	64
2.6.1 Shrnutí hodnocení Školních vzdělávacích programů vybraných škol	73
Závěr	74
Literatura	75
PŘÍLOHY.....	77

Úvod

Téma diplomové práce jsem si vybrala, protože bych chtěla po ukončení studia na některé z těchto škol pracovat a proto mě zajímá jak je v praxi realizován Rámcově vzdělávací program pro Základní vzdělávání v oblasti Člověk a svět práce na jednotlivých základních školách. Domnívám se, že už naše vzájemná spolupráce na diplomové práci byl jeden ze způsobů jak lze zjistit přístup těchto škol k dané problematice. Doufám, že se mi také podaří nahlédnout do vybavených učeben a udělat si představu na které z těchto škol by se mi jednou líbilo.

Během průběžné a souvislé praxe jsem se setkala s různými přístupy k tvorbě ŠVP. Překvapil mě formální přístup některých škol a jejich vyučujících, kteří se k této školské reformě neradi vyjadřují a jsou velice rozdílní v názorech na její naplňování a smysl.

Vybrala jsem si seskupení měst Tábor, Sezimovo Ústí a Planá nad Lužnicí. Tato města jsem vybrala záměrně, protože je zde zastoupeno celé spektrum základních škol. Z celkového množství škol jsem si vybrala devět základních škol a dvě gymnázia. Školy jsem vybírala tak, aby zde byly zastoupeny školy velké, malé, státní, soukromé, gymnázia a jedna škola zřizovaná církví.

Rozborem ŠVP jednotlivých škol jsem chtěla zjistit jak se školy vypořádaly s tvorbou ŠVP, jak se k vlastní tvorbě staví vedení škol a pedagogové, zda má na tvorbu vliv např. velikost školy, zřizovatel, typ školy, aprobovanost pedagogů apod. Speciálně jsem se zaměřila na vzdělávací oblast Člověk a svět práce.

Cíle a úkoly diplomové práce

Hlavní cíl diplomové práce byl stanoven v této podobě: zjistit jak je realizována oblast Člověk a svět práce na základních školách a víceletých gymnáziích.

Cíle teoretické:

1. Analýza dobíhajících vzdělávacích programů pro základní vzdělávání a RVP ZV z hlediska vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.
2. Popis použité metody výzkumu

Cíle praktické:

1. Zadání a vyhodnocení dotazníku
2. Zhodnocení školních vzdělávacích programů
3. Vyvození závěrů

ČÁST A – Teoretická část práce

V teoretické části diplomové práce vycházím z Rámcově vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (11). Jsem si vědoma, že tento dokument je poněkud obsáhlejší, ale z důvodu návaznosti na praktickou část této práce považuji za vhodné uvést jej v plném znění.

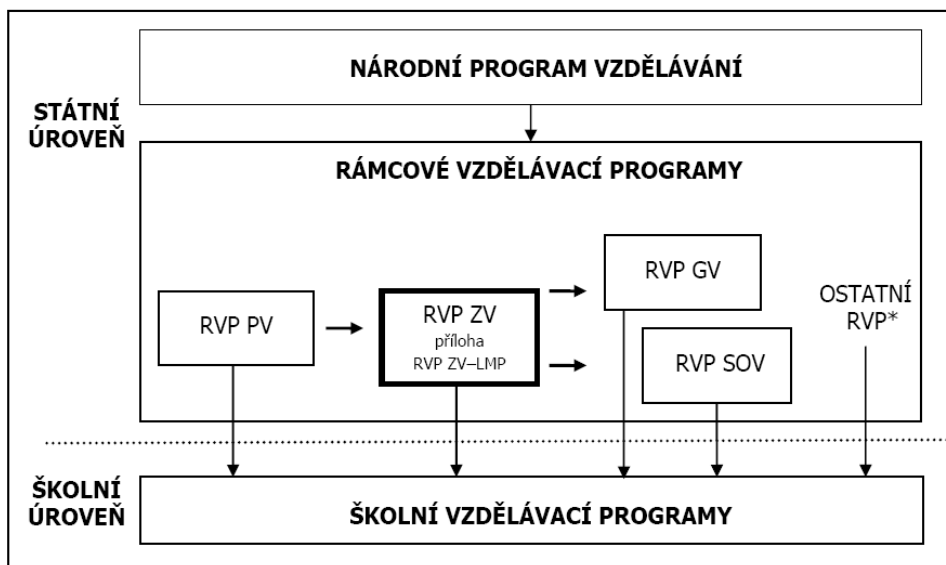
1 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

1.1 Obecný popis dokumentu

1.1.1 Vymezení RVP ZV

Schválením nového zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), se zavádí nový systém kurikulárních dokumentů pro vzdělávání žáků od 3 do 19 let. Kurikulární dokumenty jsou vytvářeny na úrovni státní a školní (viz graf č. 1.). Státní úroveň představují

Národní program vzdělávání a rámcové vzdělávací programy. Národní program vzdělávání vymezuje počáteční vzdělávání jako celek. Rámcové vzdělávací programy vymezují závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé navazující etapy a to předškolní (RVP PV), základní (RVP ZV) a střední vzdělávání (RVP GV, RVP SOV). Školní úroveň představují školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP), viz graf 1.

Graf 1: Systém kurikulárních dokumentů

Principem RVP ZV je vymezení všeho společného a nezbytného v povinném základním vzdělávání žáků. Specifikuje požadovanou úroveň klíčových kompetencí na konci základního vzdělání. RVP ZV vymezuje vzdělávací obsah, očekávané výstupy, nabízí k výběru učivo a zařazuje jako závaznou součást základního vzdělávání průřezová témata. Podporuje komplexní přístup k realizaci vzdělávacího obsahu, včetně možnosti jeho vhodného propojování a předpokládá volbu různých vzdělávacích postupů, odlišných metod, forem výuky a využití všech podpůrných opatření ve shodě s individuálními potřebami žáků. Umožňuje modifikaci vzdělávacího obsahu pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Je závazný pro všechny střední školy při stanovování požadavků přijímacího řízení pro vstup do středního vzdělávání. RVP ZV je otevřený dokument.

K tendencím ve vzdělávání, které navozuje a podporuje RVP ZV, patří zohledňování potřeb a možností žáků při dosahování cílů základního vzdělávání a při uplatňování variabilnější organizace a individualizace výuky. Vytváří širší nabídku povinně volitelných předmětů pro rozvoj zájmů a individuálních předpokladů žáků. Podporuje a usnadňuje vytváření

příznivého sociálního, emocionálního i pracovního klimatu založeného na účinné motivaci, spolupráci a aktivizujících metodách výuky. Prosazuje změny v hodnocení žáků směrem k průběžné diagnostice, individuálnímu hodnocení jejich výkonů a širšímu využívání slovního hodnocení. Zachovává co nejdéle ve vzdělávání přirozené heterogenní skupiny žáků a oslabuje důvody k vyčleňování žáků do specializovaných tříd a škol. Zvýrazňuje účinnou spolupráci školy s rodiči žáků. (11; str. 9 - 11)

1.1.2 Pojetí základního vzdělávání

Základní vzdělávání navazuje na předškolní vzdělávání a na výchovu v rodině. Je jedinou etapou vzdělávání, kterou povinně absolvuje celá populace žáků ve dvou obsahově, organizačně a didakticky navazujících stupních.

Základní vzdělávání na 1. stupni usnadňuje svým pojetím přechod žáků z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka (včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami). Vzdělávání svým činnostním a praktickým charakterem a uplatněním odpovídajících metod motivuje žáky k dalšímu učení, vede je k učební aktivitě a k poznání, že je možné hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodnou cestu řešení problémů.

Základní vzdělávání na 2. stupni pomáhá žákům získat vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní samostatné učení a utváření takových hodnot a postojů, které vedou k uvážlivému a kultivovanému chování, k zodpovědnému rozhodování a respektování práv a povinností občana našeho státu i Evropské unie. Pojetí základního vzdělávání na 2. stupni je budováno na širokém rozvoji zájmů žáků, na vyšších učebních možnostech žáků a na provázanosti vzdělávání a života školy se životem mimo školu. To umožňuje využít náročnější metody práce i nové zdroje a způsoby poznávání, zadávat

komplexnější a dlouhodobější úkoly či projekty a přenášet na žáky větší odpovědnost ve vzdělávání i v organizaci života školy.

Základní vzdělávání vyžaduje na 1. i na 2. stupni podnětné a tvůrčí školní prostředí, které stimuluje nejschopnější žáky, povzbuzuje méně nadané, chrání i podporuje žáky nejslabší a zajišťuje, aby se každé dítě prostřednictvím výuky přizpůsobené individuálním potřebám optimálně vyvíjelo v souladu s vlastními předpoklady pro vzdělávání. K tomu se vytvářejí i odpovídající podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Přátelská a vstřícná atmosféra vybízí žáky ke studiu, práci i činnostem podle jejich zájmu a poskytuje jim prostor a čas k aktivnímu učení a k plnému rozvinutí jejich osobnosti. Hodnocení výkonů a pracovních výsledků žáků musí být postaveno na plnění konkrétních a splnitelných úkolů, na posuzování individuálních změn žáka a pozitivně hodnotících soudech. Žákům musí být dána možnost zažívat úspěch, nebát se chyby a pracovat s ní.

V průběhu základního vzdělávání žáci postupně získávají takové kvality osobnosti, které jim umožní pokračovat ve studiu, zdokonalovat se ve zvolené profesi a během celého života se dále vzdělávat a podle svých možností aktivně podílet na životě společnosti. (11; str. 12)

1.1.3 Cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování cílů. Cíl umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení. Cíl podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů. Cíl vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci. Cíl rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých. Cíl připravovat

žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti. Cíl vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě. Cíl učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný. Cíl vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi. Cíl pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

(11; str. 12 a 13)

1.1.4 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze ještě považovat za ukončenou, ale získané klíčové kompetence tvoří neopomenutelný základ žáka pro celoživotní učení, vstup do života a do pracovního procesu.

Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají, jsou multifunkční, mají nad-předmětovou podobu a lze je získat vždy jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají.

Ve vzdělávacím obsahu RVP ZV je učivo chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní. (11; str. 14 - 16)

1.1.5 Průřezová témata

Průřezová témata reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Všechna průřezová témata mají jednotné zpracování. Obsahují charakteristiku průřezového tématu, v níž je zdůrazněn význam a postavení průřezového tématu v základním vzdělávání. Dále je vyjádřen vztah ke vzdělávacím oblastem a přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka jak v oblasti vědomostí, dovedností a schopností, tak v oblasti postojů a hodnot. Obsah průřezových témat doporučený pro základní vzdělávání

je rozpracován do tematických okruhů. Každý tematický okruh obsahuje nabídku témat (činností, námětů). Výběr témat a způsob jejich zpracování v učebních osnovách je v kompetenci školy.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

Průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání. Škola musí do vzdělávání na 1. stupni i na 2. stupni zařadit všechna průřezová témata uvedená v RVP ZV. Všechna průřezová témata však nemusí být zastoupena v každém ročníku. V průběhu základního vzdělávání je povinností školy nabídnout žákům postupně všechny tematické okruhy jednotlivých průřezových témat, jejich rozsah a způsob realizace stanovuje ŠVP. Průřezová témata je možné využít jako integrativní součást vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu nebo v podobě samostatných předmětů, projektů, seminářů, kurzů apod.

Podmínkou účinnosti průřezových témat je jejich propojenost se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů a s obsahem dalších činností žáků realizovaných ve škole i mimo školu.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova. Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova. (11; str. 90-103)

1.2 Vzdělávací oblast **Člověk a svět práce**

1.2.1 Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast **Člověk a svět práce** postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce** vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast **Člověk a svět práce** se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a svět práce** je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy *Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů*, které jsou pro školu povinné. Na 2. stupni je rozdělen na osm tematických okruhů *Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Práce s laboratorní technikou, Využití digitálních technologií, Svět práce*. Tematické okruhy na 2. stupni tvoří nabídku, z níž tematický okruh *Svět práce* je povinný, a z ostatních školy vybírají podle svých podmínek a pedagogických záměrů minimálně jeden další okruh. Vybrané tematické okruhy je nutné realizovat v plném rozsahu.

Tematický okruh *Svět práce* je povinný pro všechny žáky v plném rozsahu a vzhledem k jeho zaměření na výběr budoucího povolání je vhodné jej řadit do nejvyšších ročníků 2. stupně.

Vzdělávací obsah je realizován na 1. i 2. stupni vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření. Proto je vhodné zařazovat do vzdělávání žáků co největší počet tematických okruhů. (11; str. 81)

1.2.2 Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka

- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

(11; str. 81-82)

1.2.3 Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce

1. stupeň

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- *vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů*
- *pracuje podle slovního návodu a předlohy*

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- *vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu*
- *využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic*
- *volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu*
- *udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu*

Učivo

- vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
- pracovní pomůcky a nástroje - funkce a využití
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
- lidové zvyky, tradice, řemesla

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- *zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi*

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- *provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž*
- *pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu*
- *dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu*

Učivo

- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- *provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování*
- *pečuje o nenáročné rostliny*

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- *provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování*
- *ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny*
- *volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje náčiní*

Učivo

- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo
- pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)
- pěstování pokojových rostlin
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- *připraví tabuli pro jednoduché stolování*
- *chová se vhodně při stolování*

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- *orientuje se v základním vybavení kuchyně*
- *připraví samostatně jednoduchý pokrm*
- *dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování*
- *udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni*

Učivo

- základní vybavení kuchyně
- výběr, nákup a skladování potravin
- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- technika v kuchyni - historie a význam

2. stupeň

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY

Očekávané výstupy

žák

- *provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň*
- *řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí*
- *organizuje a plánuje svoji pracovní činnost*

- *užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku*
- *dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu*

Učivo

- vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity)
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- jednoduché pracovní operace a postupy
- organizace práce, důležité technologické postupy
- technické náčrty a výkresy, technické informace, návody
- úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla

DESIGN A KONSTRUOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

- *sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model*
- *navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.*
- *provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení*
- *dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu*

Učivo

- stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické), sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž a demontáž
- návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program

PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ

Očekávané výstupy

žák

- *volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin*
- *pěstuje a využívá květiny pro výzdobu*
- *používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu*

- *prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty*
- *dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty*

Učivo

- **základní podmínky pro pěstování** - půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy
- **zelenina** - osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny
- **okrasné rostliny** - základy ošetřování pokojových květin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin; květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin
- **ovocné rostliny** - druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování
- **léčivé rostliny, koření** - pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté; rostliny jako drogy a jejich zneužívání; alergie
- **chovatelství** - chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty

PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- *provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví*
- *ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů*
- *správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu*
- *dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem*

Učivo

- **finance, provoz a údržba domácnosti** - rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy,

prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti

- **elektrotechnika v domácnosti** - elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy

žák

- *používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče*
- *připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy*
- *dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti*
- *dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni*

Učivo

- **kuchyně** - základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu
- **potravin** - výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku
- **příprava pokrmů** - úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů
- **úprava stolu a stolování** - jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole

PRÁCE S LABORATORNÍ TECHNIKOU

Očekávané výstupy

žák

- *vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů*
- *zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl*
- *vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci*

- *dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci*

Učivo

- základní laboratorní postupy a metody
- základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky

VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ

Očekávané výstupy

žák

- *ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky*
- *propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení*
- *pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi - cestování, obchod, vzdělávání, zábava*
- *ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením*
- *dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu*

Učivo

- **digitální technika** - počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, PDA, CD a DVD přehrávače, e-Kniha, mobilní telefony
- **digitální technologie** - bezdrátové technologie (USB, Bluetooth, WIFI, GPRS, GMS, norma IEEE 802.11b), navigační technologie, konvergence technologií, multiplexování
- **počítačové programy pro zpracovávání hlasových a grafických informací** - úpravy, archivace, střih; operační systémy, vzájemná komunikace zařízení (synchronizace PDA s PC)
- **mobilní služby** - operátoři, tarify

SVĚT PRÁCE (závazný pro 8. a 9. ročník s možností realizace od 7. ročníku)

Očekávané výstupy

žák

- *orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí*

- *posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy*
- *využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání*
- *prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce*

Učivo

- **trh práce** - povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce
- **volba profesní orientace** - základní principy; sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace; informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb
- **možnosti vzdělávání** - náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby
- **zaměstnání** - pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů
- **podnikání** - druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání

(11; str. 82 – 86)

Výše uvedený RVP ZV je státem stanovený veřejný dokument určený nejen pedagogům, ale i široké veřejnosti a je závazný pro všechny školy, které vzdělávají žáky v oblasti základního vzdělávání. Dokument ovlivňuje podobu Školních vzdělávacích programů, ale není podrobnou osnovou jednotlivých vzdělávacích oblastí, pouze vymezuje výstupy a podmínky pro tvorbu ŠVP. Úzce navazuje na rámcové programy pro předškolní vzdělávání a musí vytvářet návaznost na rámcově vzdělávací programy pro střední vzdělávání. Smyslem RVP ZV je uvést žáka do centra vzdělávací soustavy, jeho vzdělávání podřídit žakovým potřebám a možnostem. RVP ZV je prostor pro

inovační metody a nové didaktické přístupy ke vzdělání. Moderní pojetí reformy je postavené na dosažení předem daných a očekávaných výstupech neboli kompetencích. Tímto způsobem dává pedagogům volnější prostor jak těchto kompetencí dosáhnout, ale musí být dodržena srovnatelnost výsledků žáků ve vzdělávacím procesu. Důraz této reformy je kladen na všestrannou komunikaci, znalost cizích jazyků, zvládnutí výpočetní techniky, na posílení demokracie, tolerance a spolupráce v běžném životě, na ochranu zdraví člověka, kulturní rozhled, udržitelný rozvoj života, přírody atd. Při realizaci RVP ZV se snaží pomocí ŠVP o sjednocení výuky na nižších stupních gymnázia a na 2. stupni ZŠ. Díky zpřístupnění ŠVP veřejnosti vytváří užší vztah mezi rodiči a pedagogy. RVP ZV chce podpořit další vzdělávání pedagogů v rámci jednotlivých oblastí, ale také rozvinout týmovou spolupráci. Předpokládá se, že RVP ZV bude vyžadovat úpravy a doplňování podle výsledků z realizace na základních školách. (20)

1.3 Vztah dosavadních vzdělávacích programů pro základní vzdělávání a RVP ZV

V současné době dobíhají vzdělávací programy národní škola, obecná škola a základní škola. RVP ZV všechny tyto programy nahrazuje a výuka je již na úrovni první, druhé, šesté a sedmé třídy. Jinak je tomu u tzv. pilotních škol, kde výuku podle RVP ZV testovali. Ale taková škola v okrese Tábor není. V jihočeském kraji je pouze jediná škola tohoto typu a ta se nachází v Prachaticích. Poklady pro srovnání vzdělávacích programů jsem čerpala z dokumentů MŠMT.

1.3.1 Vzdělávací program Národní škola

Program Národní škola je pro devítiletou školní docházku. Vznikl z poznatků učitelů základních škol. Umožňuje vyučovat v blocích a rovněž rozdělení podle zájmu dětí a možností školy. Projekt považuje za závazné kmenové učivo v základní části učebního plánu ve všech ročnících a předmětech. Nadstavbová část plánu umožňuje rozdělení podle zájmů, schopností a talentu dítěte. Dále rozšiřování vědomostí ve vybraných předmětech nebo individuální péči v kterémkoli předmětu. Tento program tak ponechává podstatný prostor ve výběru konkrétní učební látky škole. Je ale potřeba více přizpůsobovat obsah učiva při případném přechodu na vyšší stupeň vzdělávání. (5)

Z hlediska přístupu k předmětu pracovní činnosti je program Národní škola nejvstřícnější z hlediska časové dotace (2 hodiny týdně) a obsahu. Předmět klade důraz na manuální zručnost a profesní uplatnění v běžném životě. Snaží se dbát na rozvoj spolupráce s ostatními žáky a na jednoduché domácí práce. Jako je například: práce se dřevem, kovem, plastem, látkou, papírem atd. V 8. a 9. ročníku je tato oblast nazývána jako Technika a učí se zde historie a důležité objevy v technice. Bývá zde zařazena práce s elektrickými obvody, která je velmi důležitá pro pochopení významu elektrické energie a její další využitelnosti.

1.3.2 Vzdělávací program Občanská škola

Národní vzdělávací program Občanská škola je souborem dokumentů, které utvářejí podobu základního a středního školství v ČR. Škola se zabývá dětmi od 11 do 15 let věku (5. -9. ročník). Autoři chtěli, aby absolventi této školy měli vysoký stupeň obecného vzdělání s možnými prvními náznaky rozvinutí individuálních vloh a zájmů. Občanská škola svým programem

navazuje na **Školu obecnou** (pouze 1. stupeň). Ta dala žákům jednoduchý, ale ucelený obraz o světě ve kterém děti žijí. Úkolem občanské školy bylo tento pohled prohloubit a také ho použít pomocí vědního přístupu jednotlivých disciplín, které jsou zastoupeny ve formě oddělených školních předmětů. Na dalším stupni vzdělávání, ať už si absolvent občanské školy zvolil jakékoliv pokračování, docházelo k různému druhu specializace. To sebou přineslo i jistou výběrovost předmětů a nerovnoměrné rozložení jejich významu. Proto byl program obecné školy chápán jako ucelený základ, v němž mají být v jistém slova smyslu dány „encyklopedické“ znalosti. Nešlo tu o velké množství vyučovaných předmětů, ale o dostatek podnětů, které žáka specializovaly pro další vzdělání. Učitel občanské školy se ve své práci s žáky opírá především o široký metodický repertoár. Byly zde používány metody jako např.: metoda uceleného učitelova výkladu, metoda problémového výkladu, metoda uvádění žáků do samostatné práce atd. Předměty byly děleny do tří skupin: předměty povinné, které nelze vyloučit, předměty výběrové z nichž si žák svobodně volí, ale musí si některé vybrat a předměty nepovinné, kterými žák nad rámec svých povinností rozšířil svůj osobní vzdělávací program. Z této poslední skupiny si žák nemusí zvolit žádný předmět. (6 a 7)

Program Obecná škola v předmětu Technická výchova dává žákovi velký přehled o naplňování a důležitosti techniky. Pro tento předmět je hodinová dotace stanovena na 40 hodin ročně, což přibližně odpovídá jedné vyučovací hodině týdně. Učitelé mají možnost vybrat si z mnoha oblastí např.: Profesionální orientace, Výroba, Dopravní prostředky a systémy, Komunikační technika a komunikační systémy, Grafické komunikace, Stavební systémy, Poznávání konstrukčních zákonitostí v technických zařízeních, Materiály a energie, Dějiny techniky a další. Dále tuto získanou teorii rozvíjí v předmětu Technická praktika, která obsahuje oblasti jako je např.: Technické zobrazování, Technické materiály (dřevo, kov, plast, elektrické obvody), Údržba a technika oprav jednoduchých zařízení, Vedení

domácnosti a příprava pokrmů, Základy managementu a účetnictví, Základy práce s počítačem atd. Bohužel tento předmět je realizován pouze jako doplňkový, nebo jako průřezová témata k jiným vyučovacím předmětům.

1.3.3 Vzdělávací program Základní škola

Vzdělávací program Základní škola schválilo MŠMT ČR dne 30.4.1996 pod čj. 16847/96-2 jako modelový vzdělávací program pro 1. - 9. ročník základní školy s platností od 1. 9. 1996. V roce 1998 byl vzdělávací program upraven a doplněn. Doplnky schválilo MŠMT dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998. Tento program je jedním z oficiálně schválených vzdělávacích programů pro základní vzdělávání. Obsahuje charakteristiku vzdělávacího programu (východiska programu, vzdělávací cíle, uplatnění programu ve vyučování a hodnocení žáků), učební plán, učební osnovy pro 1. - 9. ročník (18 předmětů) a dodatek (ekologický přírodopis, volitelné předměty, úpravy a doplňky pedagogické dokumentace a učební plány předmětů s rozšířenou výukou). (8)

Většina základních škol u nás vyučovala podle vzdělávacího programu Základní škola(1.-9- třída). Je to program, podle kterého je vypracována většina učebnic z různých nakladatelství. Témata v jednotlivých předmětech na sebe víceméně přesně navazují podle osnov Základní školy. Tento program je ve všech předmětech z hlediska množství látky nejobsáhlejší. Může tak nejlépe vyhovět např. požadavkům přijímacích zkoušek na osmiletá gymnázia a případnému přechodu dětí z nejrůznějších důvodů zpátky do škol. (8)

V oblasti praktické činnosti má tento program k dispozici celkem jednu vyučovací hodinu týdně v každém ročníku. Tento předmět se dělí do částí: Práce s PC, Pěstitelství, Práce s technickými materiály, Elektrotechnika kolem nás, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů a Svět práce. Z hlediska

hodinové dotace a prostoru pro výuku bych vzdělávací programy seřadila následně: Národní škola, Základní škola a Občanská škola.

1.3.4 Rámcově vzdělávací program pro základní vzdělávání

Tento program nahrazuje standard základního vzdělávání, v něm vymezené cíle a kmenové učivo (standard vzdělávací nabídky), nahrazuje nově formulovanými cíli i výčtem základního učiva v upravených vzdělávacích oblastech (oborech). Doplnuje je o očekávané výsledky a vzdělávací kompetence. Přebírá některé funkce dosavadních vzdělávacích programů, stanovuje podobu rámcového učebního plánu, vymezuje podmínky pro realizaci základního vzdělávání a stanovuje předpoklady pro integraci žáků se specifickými vzdělávacími potřebami. Po nutných úpravách umožňuje využít některé části dosavadních vzdělávacích programů pro základní vzdělání (Obecná škola, Základní škola a Národní škola). Pokud tyto úpravy nebudou svou „univerzálností“ v rozporu s RVP ZV a nebudou brzdou předpokládaného tvůrčího rozvoje ŠVP ZV. (11)

1.3.5 RVP ZV a vzdělávací oblast Člověk a svět práce

V učebním plánu je tato oblast zařazena s minimální časovou dotací tří hodiny týdně pro čtyři vyučovací ročníky. To ale není ani jedna hodina týdně. Z toho vyplývá, že školy musí školní rok rozdělit na několik částí, kde učí Svět práce a minimálně jedna další vzdělávací oblast, nebo neučit tuto vzdělávací oblast ve všech ročnících 2. stupně ZŠ. Jak jsem si sama mohla ověřit, při průběžné a souvislé pedagogické praxi, je tato hodinová dotace opravdu nedostatečná.

Při prováděné praxi jsem zjistila, že některé školy tento předmět učí převážně jen okrajově a pouze jen to nejnútnejší z tohoto předmětu.

V praktické části diplomové práce uvádím jednu školu, která tuto oblast neučí vůbec. Tato škola neučí ani povinnou část Svět práce.

Celkově si školy mohou vybrat z osmi tematických okruhů nabízených pro druhý stupeň základních škol. Z toho mají jednu oblast (Svět práce) povinnou a k ní si musí zvolit minimálně ještě jednu. Dříve byly povinné tři vzdělávací oblasti. Zdá se mi pro školy výhodné, že si nyní mohou do svého ŠVP vybrat oblasti, které díky své vybavenosti mohou skutečně realizovat a také již mohou vyučovat dívky i chlapce dohromady. Tato možnost výběru již není tak výhodná pro žáky. V takto konstruovaném ŠVP může být vynecháno až šest vzdělávacích oblastí. To je podle mého názoru velmi špatně. Například, když si škola vybere oblast Práce s technickými materiály, nezbývá čas na teorii k této oblasti. Učitelé se snaží, aby si žáci vyzkoušeli co nejvíce pracovních operací, ale nemohou se tím již podrobněji zabývat. Z tohoto důvodu zde také není čas na úlohu techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla atd.

Od předmětu Pracovní činnosti se očekává, že nabídne žákům mnoho zajímavého. Jako jeden z mála předmětů rozvíjí do potřebné hloubky manuální zručnost. Díky manuální zručnosti se dětem rozvíjí synchronizace obou mozkových polokoulí a trénuje se drobná motorika. Představa dětí o manuální práci je velice důležitá pro jejich budoucí povolání. Děti musejí přijít do styku s co největším množstvím podnětů, ať už se jedná o dřevo, kov, plast, papír, atd. V dřívějších dobách si žáci vybírali své povolání podle toho u kterého mistra byli vyučeni a s jakou prací se dostali do kontaktu. Nyní dětem chybí dostatek manuálních podnětů a málokterý žák chce studovat na škole technického typu. Poslední dobou se tento jev velmi projevuje na trhu práce, kde je nedostatek manuálních či řídicích pracovníků. Také je zde tendence žákům všechny informace o technice předávat jako hotovou věc, aniž by věděli něco o vývoji. Z tohoto důvodu by bylo vhodné zapojit do výuky dějiny techniky, které se v jiných předmětech nedají zapojit. Tendence je ovšem

opačná. Z různých důvodů jsou základní školy nuceny se zbavovat pracovních prostor ve školách. Tyto důvody bývají většinou finanční, ale také z nedostatku aprobovaných učitelů. Děti se v dnešní době bez základních technických dovedností již neobejdou. Technika se nachází všude kolem nás a proto je dobré žáky připravit jako budoucí uživatele.

1.4 Teorie dotazníku

Dotazník

Tato metoda je vždy spojována s „dotazováním“ a s otázkami. Je to způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí. Dotazník je nejčastější metoda ke zjišťování údajů. Tato oblíbenost je daná zdánlivě lehkou konstrukcí dotazníku. Výsledkem mohou být někdy nesprávně sestavené dotazníky a také nesprávně vyhodnocené. Dotazník je především určen pro hromadné získávání údajů. Používá se pro velký počet odpovídajících. Z tohoto hlediska je dotazník považován za velmi ekonomický nástroj k testování. Bohužel s návratností dotazníku už je to horší. V dostupné literatuře se uvádí návratnost kolem 20%.

Základní terminologie

Osoba vyplňující dotazník se nazývá respondent. Jednotlivé prvky dotazníku se nazývají otázky nebo položky a to v případě, že výrok nemá tázací formu. Zadávání dotazníku se nazývá administrace.

Struktura dotazníku

Dotazník musí mít promyšlenou strukturu. Při tvorbě dotazníku je důležité základní otázku (problém) rozdělit do několika okruhů (podproblémů). Každý z nich se poté naplňuje položkami. Dotazník se většinou skládá ze tří částí. Vstupní část zdůrazňuje význam respondentových odpovědí,

pokyny k vyplňování atd. Druhá část obsahuje vlastní otázky. Na začátek dotazníku se obvykle dávají otázky lehčí, do středu těžší a méně zajímavé otázky. Na konec dotazníku se dávají otázky faktografické, které nebývají tak náročné.

Typy otázek

V dotazníku se používá několik druhů otázek: uzavřené (ano, ne, neumím posoudit atd.), otevřené (dávající respondentovy prostor vyjádřit se vlastními slovy) a kombinace mezi těmito otázkami tzv. polouzavřené otázky.

Délka dotazníku

Délka dotazníku by měla být jen taková, aby výzkumník získal všechny potřebné údaje. Pokud je dotazník příliš dlouhý, je pro respondenty unavující a vede ke zkreslování skutečných údajů. Je to z důvodu krátkého udržení pozornosti respondenta. S přibývajícimi otázkami se dotázaný ztrácí a rád by už měl dotazník vyplněný. Průměrně by neměl být dotazník delší než 30 minut.

ČÁST B – Praktická část práce

2 Analýza jednotlivých Školních vzdělávacích programů

2.1 Metody výzkumu

Pro vyjádření učitelů vyučujících vzdělávací oblast Člověk a svět práce a k posouzení učebních osnov jsem zvolila anonymní formu dotazníku, řízený rozhovor s učiteli a rozbor dokumentů.

Dotazník byl použit k zjištění průběhu tvorby ŠVP. V dotazníku pokládám učitelům konkrétní otázky s možností výběru odpovědi a ponechávám i možnost širšího komentáře. U některých otázek uvádím fakta a po respondentech vyžaduji, aby uvedli jejich důležitost.

Řízený rozhovor byl použit k zjištění dalších podrobností o škole a o konkrétních problémech, které učitele trápí.

Rozbor dokumentů byl použit pro zhodnocení ŠVP jednotlivých škol z různých hledisek.

2.2 Realizace výzkumu na Základních školách

Pro svůj výzkum jsem vybrala jedenáct škol z Tábora a okolí tak, aby byly zastoupeny školy malé, velké, základní, gymnázia, státní, soukromé a církevní.

2.2.1 Seznam vybraných základních škol

Základní školy – zřizované městem Tábor:

- Základní škola a Mateřská škola Tábor, nám. Mikuláše z Husi 45
- Základní škola a Mateřská škola Tábor, Husova 1570

- Základní škola Tábor, Zborovská 2696
- Základní škola a Mateřská škola Tábor, Helsinská 2732

Základní školy – zřizované městem Sezimovo Ústí:

- Základní škola Sezimovo Ústí II., Školní nám. 628
- Základní škola Sezimovo Ústí II., 9. května 489

Základní školy – zřizované městem Planá nad Lužnicí:

- Základní škola Planá nad Lužnicí, ČSLA 65

Soukromé základní školy:

- Základní škola Bernarda Bolzana o.p.s., Školní nám. 199, Tábor
- Církevní základní škola ORBIS-PICTUS s r.o., Budějovická 825, Tábor

Gymnázia:

- Gymnázium Pierra de Coubertina, Budějovická 825, Tábor
- Táborské soukromé gymnázium, Zavadilská 2472, Tábor

2.3 Průběh výzkumu

Na všechny tyto školy jsem osobně zašla a požádala je o spolupráci. Všechny tyto školy mi přislíbily spolupráci. Na základě toho jsem jim zaslala dotazník, průvodní dopis a žádost o jejich ŠVP. Během měsíce mi žádná škola neodpověděla, proto jsem školy opět navštívila. Zjistila jsem, že vedení pěti škol si mezi tím svou spolupráci rozmyslelo a sdělily mi, že mi žádné informace ani ŠVP neposkytnou. Tyto programy mají být ze zákona vyvěšeny k nahlédnutí rodičům a veřejnosti v budově školy. Z důvodu, že tyto dokumenty mají přibližně 500 stran to některé školy vyřešily tak, že je mají zveřejněné na svých internetových stránkách. Později jsem zjistila, že všechny školy, které od spolupráce odstoupily, nemají ŠVP zveřejněné v budově školy, ani na internetových stránkách. Mohu se proto pouze domnívat, že tyto školy nechtějí být jakýmkoli způsobem kontrolovány a také se nechtějí podílet na nějakých výzkumech. Jako perličku uvádím některé důvody, proč mi ŠVP

nemohou dát ani k nahlédnutí. Dokumenty prý mají připravené pro Českou školní inspekci, nebo že je mají v programu, který nedělá kopie apod.

S tímto problémem jsem se obrátila na Odbor školství v Táboře, který je institucí pověřenou ke kontrole škol zřizovaných městem Tábor. Zajímala jsem se o jednotlivé ŠVP. Tady mi bylo řečeno, že školy nemají povinnost jejich odboru ŠVP odevzdávat. Dozvěděla jsem se, že když školy nemají ŠVP nikde vyvěšeny, není to problém Odboru školství. Podle tohoto odboru si každá škola za tuto povinnost zodpovídá sama. Doporučili mi obrátit se na Českou školní inspekci. Při návštěvě České školní inspekce jsem zjistila, že právě na školách probíhají kontroly zaměřené na naplňování ŠVP podle RVP ZV. Sdělili mi, že kdybych tuto diplomovou práci psala za pár let, nejspíš bych již tento problém neměla. Bohužel, teď mi s tím nemohou pomoci, protože nemají žádné účinné prostředky, které by mi mohli pomoci.

Domnívám se, že můj výzkum byl prováděn v nevhodnou dobu. Jak jsem již zmínila, některé školy byly před ohlášenou kontrolou České školní inspekce. Na ostatních školách již podobné výzkumy uskutečnili jiní studenti pro své diplomové práce.

I přes tyto počáteční nezdary jsem velmi ráda, že jsem našla alespoň šest škol, které svou spoluprací neodřekly a poskytly mi veškeré informace, které jsem potřebovala. Na těchto školách byl pouze jeden aprobovaný učitel pro tento předmět, ostatní byli neaprobovaní pro vzdělávací oblast Člověk a svět práce.

Všem těmto pedagogům jsem moc vděčná, že se mnou vyplnili dotazník a otevřeně mluvili o problematice ŠVP na jejich školách. Jsem si plně vědoma toho, že tento čas byl na úkor jejich osobního volna a že za to nebudou ohodnoceni jinak, než mým poděkováním.

2.3.1 Seznam spolupracujících škol

Základní školy – zřizované městem Tábor:

- Základní škola Tábor, Zborovská 2696
- Základní škola a Mateřská škola Tábor, Helsinská 2732

Základní školy – zřizované městem Sezimovo Ústí:

- Základní škola Sezimovo Ústí II., 9. května 489

Základní školy – zřizované městem Planá nad Lužnicí:

- Základní škola Planá nad Lužnicí, ČSLA 65

Soukromé základní školy:

- Církevní základní škola ORBIS-PICTUS s r.o., Budějovická 825, Tábor

Gymnázia:

Táborské soukromé gymnázium, Zavadilská 2472, Tábor

2.4 Dotazník

Vážení učitelé,

žádám Vás o spolupráci na výzkumu týkajícího se realizace RVP ZV na základních školách a gymnáziích.

Před sebou máte dotazník, pomocí kterého bych chtěla získat informace týkající se tvorby ŠVP na Vaší škole.

Vyhodnocení údajů proběhne anonymně a budou použity jen pro potřeby mé diplomové práce.

- 1. Kolik let vyučujete praktické činnosti?**
- 2. Jaké je Vaše profesionální zaměření (aprobace)?**
- 3. Podílel/a jste se na tvorbě ŠVP na Vaší Základní škole?**
 - a) určitě ano
 - b) spíše ano
 - c) spíše ne
 - d) určitě ne
 - e) neumím posoudit
- 4. Jaká byla podpora vedení školy k tvorbě ŠVP ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce?**
 - a) zcela dostatečná
 - b) spíše dostatečná
 - c) dostatečná
 - d) nedostatečná
 - e) zcela nedostatečná
- 5. Využíváte internetové zdroje k tvorbě ŠVP?**
 - a) určitě ano
 - b) spíše ano
 - c) spíše ne
 - d) určitě ne
 - e) neumím posoudit
- 6. Zavedení RVP a navazujících ŠVP podle nového školského zákona znamená pro Vaši školu změnu:**
 - a) velkou, ale přínosnou změnu
 - b) velkou, ale vcelku zbytečnou změnu
 - c) malou změnu
 - d) žádnou změnu
 - e) neumím posoudit
- 7. Byla samotná tvorba ŠVP pro Vaši školu přínosem?**
 - a) určitě ano
 - b) spíše ano

- c) spíše ne
- d) určitě ne
- e) neumím posoudit

8. Probíhala spolupráce mezi 1. a 2. stupněm Vaší Základní školy?

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) určitě ne
- e) neumím posoudit

9. Probíhala tvorba ŠVP ve vašem volném čase?

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) určitě ne
- e) neumím posoudit

10. Probíhala tvorba ŠVP ve skupinách?

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) určitě ne
- e) neumím posoudit

11. Pokud se domníváte, že tvorba ŠVP byla pro Vaši školu přínosem, v čem tento přínos zejména spatřujete? (Označte všechny odpovídající možnosti nebo možnost j.)

- a) učitelé získali informace o změnách v oblasti kurikula
- b) mohli jsme si svobodně vytvořit své vlastní školní kurikulum
- c) učitele tato činnost donutila více přemýšlet o obsahu výuky
- d) učitelé se naučili týmově spolupracovat, resp. se v tom významně zdokonalili
- e) učitelé spolu začali více komunikovat
- f) zpracovali jsme analýzu dosavadní činnosti školy
- g) učitelé porozuměli významu klíčových kompetencí
- h) učitelé si uvědomili, co je pro ně ve vzdělávání důležité a dokázali se na tom shodnout

- i) podařilo se zapojit do diskuzí o změnách výuky i rodiče a tím zvýšit zájem rodičů o školu
- j) tvorba ŠVP nebyla pro naši školu přínosem v žádné oblasti
- k) jiné (uved'te které):

12. Jak hodnotíte náročnost tvorby a zavedení ŠVP podle RVP ZV pro Vaši školu? Zavedení je:

- a) vysoce náročné
- b) spíše náročné
- c) spíše nenáročné
- d) zcela nenáročné
- e) neumím posoudit

13. Jaká část učitelů Vaší školy se reálně podílela na tvorbě ŠVP?

- a) všichni učitelé
- b) více než 80 % učitelů, ale ne všichni
- c) 61–80 % učitelů
- d) 41–60 % učitelů
- e) 21–40 % učitelů
- f) aspoň jeden učitel, ale nejvýše 20 % učitelů
- g) nikdo z učitelů

14. Jaká část učitelů ve Vaší škole se podle Vašeho názoru ztotožnila s cíli kurikulární reformy?

- a) všichni učitelé
- b) více než 80 % učitelů, ale ne všichni
- c) 61–80 % učitelů
- d) 41–60 % učitelů
- e) 21–40 % učitelů
- f) aspoň jeden učitel, ale nejvýše 20 % učitelů
- g) nikdo z učitelů

15. U následujících položek uveďte, jaká jsou Vaše očekávání v souvislosti s výukou podle vlastního ŠVP (použijte škálu 1 až 4; 1=bude velmi obtížné, 4=nebude vůbec obtížné, 0=neumím posoudit).

- a) dosažení požadované výstupní úrovně žáků (očekávané výstupy, klíčové kompetence)
- b) vytvoření autoevaluačního systému

- c) zaměření na utváření klíčových kompetencí
- d) hodnocení klíčových kompetencí
- e) týmová spolupráce pedagogického sboru
- f) podpora změn ve vzdělávání ze strany rodičů

a)	b)	c)	d)	e)	f)

16. Jak se změnilы učební dokumenty ve Vaší škole v souvislosti se zavedením RVP a navazujících ŠVP?

- a) vytvořili jsme zcela nové učební dokumenty
- b) učební dokumenty jsme upravili částečně
- c) učební dokumenty jsme upravili minimálně
- d) učební dokumenty zůstaly nezměněny

17. Jak hodnotíte Váš vzniklý Školní vzdělávací program?

- a) jsem s ním velmi spokojen (a), v budoucnu nebude vyžadovat větších úprav
- b) jsem s ním v zásadě spokojen (a), budeme jej však ještě upravovat
- c) nejsem s ním příliš spokojen (a), bude vyžadovat větší úpravy
- d) nejsem s ním vůbec spokojen (a), bude vyžadovat ještě mnoho práce

18. Jakou pomoc Vaše škola v období tvorby ŠVP postrádala? (U každé možnosti použijte škálu 1 až 4; 1=velmi jsme postrádali, 4=vůbec jsme nepostrádali; 0=neumím posoudit.)

- a) finance na odměny učitelům
- b) finance na nákup vzdělávacích, konzultačních a servisních služeb
- c) důkladné vysvětlení cílů reformy a její potřeby pedagogům
- d) důkladné vysvětlení cílů reformy a její potřeby rodičovské a široké veřejnosti
- e) metodické materiály
- f) kvalitní vzdělávání v oblasti tvorby ŠVP
- g) jinou (uved'te kterou):

a)	b)	c)	d)	e)	f)

19. Jakou pomoc jste jako učitelé v období tvorby ŠVP postrádali od školy? A jakou od MŠMT?

20. Jakou pomoc byste uvítal při realizaci ŠVP v následujícím období? (U každé možnosti použijte škálu 1 až 4; 1=bude velmi potřeba, 4=nebude vůbec potřeba.)

- a) finance na odměny učitelům
- b) finance na nákup vzdělávacích, konzultačních a servisních služeb
- c) důkladné vysvětlení cílů reformy a její potřeby pedagogům
- d) důkladné vysvětlení cílů reformy a její potřeby rodičovské a široké veřejnosti
- e) metodické materiály
- f) kvalitní vzdělávání na téma realizace ŠVP (metody výuky, formy práce apod.)
- g) jinou (uved'te kterou):

a)	b)	c)	d)	e)	f)

21. U každé z následujících oblastí dalšího vzdělávání uveďte, nakolik je potřebná k tomu, aby opravdu pomohla školám učit podle nových vzdělávacích programů (použijte škálu 1 až 4; 1=je velmi potřebná, 4=není vůbec potřebná).

- a) vlastní hodnocení školy
- b) hodnocení práce žáků (např. poskytování zpětné vazby, slovní hodnocení, portfolio)
- c) rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí
- d) vzdělávání v oblasti jednotlivých průřezových témat
- e) práce s heterogenní třídou/přizpůsobení výuky potřebám jednotlivých žáků
- f) kooperativní vyučování, projektová výuka
- g) jazykové vzdělávání učitelů
- h) šikana a agrese ve škole
- i) jiná (uved'te která):

a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)	h)

- 22. Jak byste několika slovy vystihl(a) postoj učitelů Vaší školy k reformě školství?**
- 23. Napište jak podle Vás RVP ZV přistupuje k vzdělávací oblasti Člověk a svět práce?**
- 24. Kterou vzdělávací oblast z oboru Člověk a svět práce můžete na své škole realizovat?**
- 25. Kdybyste mohli, kterou oblast z oboru Člověk a svět práce byste učili?**

Děkuji za vypracování.

2.5 Vyhodnocení dotazníku

OTÁZKA č. 1 a č. 2: „Kolik let vyučujete praktické činnosti?“ a „Jaké je Vaše profesní zaměření (aprobace)?“

Kolik let vyučujete praktické činnosti?	0-3	4-7	7 a více	Aprobovanost
<i>Škola U</i>	X			
<i>Škola V</i>	X			
<i>Škola W</i>	X			
<i>Škola X</i>		X		
<i>Škola Y</i>		X		
<i>Škola Z</i>			X	X
Celkem (%)	50	33,33	16,66	16,66

Tabulka 1: Délka praxe a aprobovanost učitelů

První a druhou otázku jsem v tabulce pro přehlednost sloučila. Musela jsem zvolit malé intervaly, protože se jednalo spíše o mladé učitele. Uvedený aprobovaný pedagog jako jediný patřil do skupiny, která vyučovala více než 7 let. Jen pro zajímavost tento pedagog vyučoval Praktické činnosti již 36 let, proto pro mě byly jeho informace velmi podstatné. Bohužel 50% pedagogů vyučovala Praktické činnosti méně než tři roky a navíc nikdo z nich nebyl aprobovaný. Vzhledem k tomu, že dotazník z 83% hodnotili „laikové“, lze předpokládat, že tento jev má poměrně velký vliv na výuku této vzdělávací oblasti.

OTÁZKA č. 3: „Podílel/a jste se na tvorbě ŠVP na Vaší Základní škole?“

Podílel/a jste se na tvorbě ŠVP na Vaší Základní škole?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Neumím posoudit
<i>Škola U</i>	X				
<i>Škola V</i>	X				
<i>Škola W</i>	X				
<i>Škola X</i>	X				
<i>Škola Y</i>	X				
<i>Škola Z</i>		X			
Celkem (%)	83,33	16,66			

Tabulka 2: Podíl na tvorbě ŠVP

Na tvorbě ŠVP se podíleli všichni pedagogové. Myslím si, že pro svou náročnost při tvorbě ŠVP si škola nemohla dovolit, aby někteří pedagogové nespolupracovali.

OTÁZKA č. 4: „Jaká byla podpora vedení školy k tvorbě ŠVP ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce?“

Jaká byla podpora...	Zcela dostatečná	Spíše dostatečná	Dostatečná	Nedostatečná	Zcela nedostatečná
<i>Škola U</i>		X			
<i>Škola V</i>	X				
<i>Škola W</i>			X		
<i>Škola X</i>			X		

<i>Škola Y</i>		X			
<i>Škola Z</i>	X				
Celkem (%)	33,33	33,33	33,33		

Tabulka 3: Podpora vedení školy při tvorbě ŠVP

V této otázce se již názory značně rozcházel. Jen 33% dotázaných uvedlo, že podpora školy byla zcela dostatečná. Dalších 33% pedagogů si myslí, že by se dala podpora zlepšit. Můj názor je, že za způsobené odlišnosti může samotné vedení školy a jeho přístup k tvorbě ŠVP. Z tohoto důvodu se ve srovnání ŠVP zabývám tím, zda ty školy, které měli podporu, mají také kvalitně vypracované ŠVP.

OTÁZKA č. 5: „Využíváte internetové zdroje k tvorbě ŠVP?“

Využíváte internetové zdroje k tvorbě ŠVP?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Neumím posoudit
<i>Škola U</i>			X		
<i>Škola V</i>		X			
<i>Škola W</i>				X	
<i>Škola X</i>				X	
<i>Škola Y</i>	X				
<i>Škola Z</i>				X	
Celkem (%)	16,66	16,66	16,66	50	

Tabulka 4: Využívání internetových zdrojů

Ze všech dotázaných nemá zájem využívat internetové zdroje k tvorbě ŠVP 50% pedagogů. Pouze 16% je ochotných hledat potřebné podklady na

internetu. To, že internetové zdroje používá jen malé procento pedagogů je podle mě způsobeno tím, že aprobovaní učitelé jsou již staršího věku a mají svůj systém učení. A ti neaprobovaní učitelé k tomuto předmětu zřejmě nemají potřebný vztah a tudíž nemají potřebu hledat další informace. Myslím si, že by vedení školy mělo vést pedagogy k vyhledávání informací na internetu. Tyto informace by se měli především týkat vyučovaných předmětů.

OTÁZKA č. 6: „Zavedení RVP ZV a navazujících ŠVP podle nového školského zákona znamená pro Vaši školu změnu:“

Zavedení RVP a navazujících ŠVP ...	Velkou, ale přínosnou	Velkou, ale v celku zbytečnou	Malou	Žádnou	Neumím posoudit
<i>Škola U</i>	X				
<i>Škola V</i>	X				
<i>Škola W</i>		X			
<i>Škola X</i>		X			
<i>Škola Y</i>			X		
<i>Škola Z</i>		X			
Celkem (%)	33,33	50	16,66		

Tabulka 5: Zavedení RVP do škol

Pro 50% učitelů znamená tato reforma velkou změnu. Prý ale zbytečnou. Zjistila jsem, že se na školách buď skoro nic nezměnilo, nebo se změnilo jen velmi málo. Z názorů učitelů vyplývá, že pro tuto reformu nebyli dostatečně získáni. Tím pádem to má vliv i na jejich výuku, která se podle jejich vyjádření vůbec nezměnila nebo jen minimálně.

OTÁZKA č. 7: „Byla samotná tvorba ŠVP pro Vaši školu přínosem?“

Byla samotná tvorba ŠVP pro Vaši školu přínosem?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Neumím posoudit
<i>Škola U</i>		X			
<i>Škola V</i>		X			
<i>Škola W</i>				X	
<i>Škola X</i>		X			
<i>Škola Y</i>			X		
<i>Škola Z</i>		X			
Celkem (%)		66,6	16,66	16,66	

Tabulka 6: Přínos tvorby ŠVP

Tato reforma se zdá přínosná 67% pedagogů. Vzhledem k předcházející otázce si někteří pedagogové protirečí. V předcházející otázce 50% pedagogů ze škol W, X, Z uvádí, že je tato změna zbytečná. V této otázce naopak uvádí, že změna by byla přínosná. Zdá se mi poněkud zvláštní, že když je podle pedagogů tato změna zbytečná, že může být také v něčem přínosná. Podobným problémem se zabývám také v otázce č. 11., kde se ptám „v čem spatřujete přínos této reformy?“. Zde pedagogové uvádějí, že se pouze naučili týmově spolupracovat, že je reforma donutila nad učivem více přemýšlet a že zpracovali analýzu dosavadních činností.

OTÁZKA č. 8: „Probíhala dostatečná spolupráce mezi 1. a 2. stupněm Vaší Základní školy?“

Probíhala spolupráce mezi 1. a 2. stupněm Vaší Základní školy.	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Neumím posoudit
<i>Škola U</i>		X			
<i>Škola V</i>	X				
<i>Škola W</i>					X
<i>Škola X</i>		X			
<i>Škola Y</i>	X				
<i>Škola Z</i>		X			
Celkem (%)	33,33	50			16,66

Tabulka 7: Spolupráce mezi 1. a 2. stupněm základních škol

Z těchto odpovědí vyplývá, že pouze 33 % pedagogů pracovalo jako jeden tým. Ze zbytku odpovědí je patrné, že se na školách pedagogové stále dělí na dvě skupiny. První skupina jsou pedagogové z prvního stupně a ve druhé skupině jsou pedagogové z druhého stupně. Domnívám se, že tento problém by pomohla odstranit užší spolupráce na realizaci společných školních projektů.

OTÁZKA č. 9: „Probíhala tvorba ŠVP ve Vašem volném čase?“

Probíhala tvorba ŠVP ve vašem volném čase?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Neumím posoudit
<i>Škola U</i>		X			
<i>Škola V</i>		X			

<i>Škola W</i>		X			
<i>Škola X</i>	X				
<i>Škola Y</i>		X			
<i>Škola Z</i>	X				
Celkem (%)	33,33	66,66			

Tabulka 8: Tvorba ŠVP ve volném čase

Ve svém volném čase pracovali všichni pedagogové. Při vyplňování této otázky všichni učitelé přidali i svůj nepříznivý komentář. Všichni se shodli na tom, že to byl pro ně takový „velký domácí úkol“. Myslím si, že všichni pedagogové mají své práce dost. Tak tato práce na ŠVP měla probíhat v pracovní době ve škole a ne doma. Pedagogové také byli k této práci špatně motivováni a následně špatně ohodnoceni. Tato skutečnost si do jisté míry odporuje s otázkou následující. Nechápu, jak mohla probíhat práce ve skupinách, když učitelé pracovali na ŠVP převážně doma?

OTÁZKA č. 10: „Probíhala tvorba ŠVP ve skupinách?“

Probíhala tvorba ŠVP ve skupinách?	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Neumím posoudit
<i>Škola U</i>		X			
<i>Škola V</i>	X				
<i>Škola W</i>		X			
<i>Škola X</i>	X				
<i>Škola Y</i>		X			
<i>Škola Z</i>	X				
Celkem (%)	50	50			

Tabulka 9: Tvorba ŠVP ve skupinách

V této otázce byli všichni téměř za jedno, nenašla jsem ani jednoho pedagoga, který by se strnil kolektivu. Na všech školách probíhala týmová spolupráce. Při vyhodnocování dotazníku jsem dospěla k názoru, že tato reforma posílila komunikační dovednosti v pedagogickém sboru. Pomocí řízeného rozhovoru jsem také zjistila, že na některých školách vůbec nejsou aprobovaní učitelé pro oblast Člověk a svět práce. Takže pedagogové, kteří tuto oblast učí, neměli možnost tvorbu ŠVP konzultovat s někým zkušenějším. Tento problém má podle mě negativní vliv na následné učení tohoto předmětu ve škole.

OTÁZKA č. 11: „Pokud se domníváte, že tvorba ŠVP byla pro Vaši školu přínosem, v čem tento přínos zejména spatřujete?“

V této otázce se pedagogové shodli pouze na tom, že se naučili týmově spolupracovat. Tato práce je donutila nad učivem více přemýšlet a také zpracovat analýzu dosavadní činnosti školy. Další konkrétní přínos pro svou školu v této reformě nevidí.

OTÁZKA č. 12: „Jak hodnotíte náročnost tvorby a zavedení ŠVP podle RVP ZV pro Vaši školu?“

Jak hodnotíte náročnost ...	Vysoce náročné	Spíše náročné	Spíše nenáročné	Zcela nenáročné	Nemohu posoudit
<i>Škola U</i>	X				
<i>Škola V</i>		X			
<i>Škola W</i>	X				
<i>Škola X</i>		X			
<i>Škola Y</i>			X		

<i>Škola Z</i>		X			
Celkem (%)	33,33	50	16,6		

Tabulka 10: Náročnost tvorby a zavedení ŠVP

Domnívám se, že pro většinu škol bylo zavedení RVP ZV náročnější a dlouhodobější záležitostí. Pro 34% z uvedených škol je zavedení této reformy vysoce náročné. Jen na školách, kde podle mého názoru přistupovali k reformě poněkud formálněji, je tato změna příliš nezatěžovala. Otázkou však zůstává, zda byli pedagogové dostatečně proškoleni a jsou z nich odborníci na takové úrovni, aby mohli zodpovědně ŠVP vytvářet.

OTÁZKA č. 13: „Jaká část učitelů Vaší školy se reálně podílela na tvorbě ŠVP?“

Jaká část učitelů ...	Všichni učitelé	Více než 80%, ale ne všichni	61-80%	41-60%	21-40%	Alespoň jeden učitel ale nejvýše 20%	Nikdo
<i>Škola U</i>		X					
<i>Škola V</i>	X						
<i>Škola W</i>		X					
<i>Škola X</i>	X						
<i>Škola Y</i>	X						
<i>Škola Z</i>	X						
Celkem (%)	66,66	33,33					

Tabulka 11: Podíl pedagogů při tvorbě ŠVP

Ve většině škol, které byly ochotny se mnou spolupracovat, se na tvorbě ŠVP podílelo více než 80% pedagogů. Mým názorem je, že tato skutečnost vyplývá z náročnosti zavedení reformy a tvorby ŠVP. Mohlo by se také stát, že pokud by se této práci někdo neúčastnil, vyskytly by se konflikty v pedagogickém sboru.

OTÁZKA č. 14: „Jaká část učitelů ve Vaší škole se podle Vašeho názoru ztotožnila s cíli kurikulární reformy?“

Jaká část učitelů ...	Všichni učitelé	Více než 80%, ale ne všichni	61-80%	41-60%	21-40%	Alespoň jeden učitel ale nejvýše 20%	Nikdo
Škola U			X				
Škola V	X						
Škola W				X			
Škola X		X					
Škola Y				X			
Škola Z			X				
Celkem (%)	16,6	16,66	33,33	33,33			

Tabulka 12: Ztotožnění pedagogů s reformou

I když tato otázka se nedá hlouběji vyhodnotit, zajímalo mě, co si jednotliví pedagogové myslí o zbylém pracovním týmu. Je zde spousta faktorů, které mohly vést k různorodosti názorů. Už jen to, že nemůžeme soudit, co si myslí někdo jiný. Rovněž každá škola měla na reformu svůj názor a podle toho také různý přístup k realizaci. Na některých školách se s cíli reformy

neztotožňuje skoro nikdo a na jiných skoro všichni. Ale průměrně se s reformou ztotožňuje 41-80% učitelů.

OTÁZKA č. 15: „U následujících položek uveďte, jaká jsou Vaše očekávání v souvislosti s výukou podle vlastního ŠVP.“

Při položení této otázky jsem se dozvěděla, že nejjednodušší byla týmová spolupráce mezi pedagogy. Jako těžké považovali pedagogové podporu změn ze strany rodičů. Dále dotázaní uvedli, že bude problematické splnit kompetence a jednotlivé cíle zadané v RVP ZV a celkové hodnocení. Myslím si, že pedagogové by si měli být více jisti svým vytvořeným ŠVP. Pokud mají pochybnosti o naplňování kompetencí a plnění cílů na základě RVP ZV, měli by o svém ŠVP společně diskutovat a případně jej průběžně upravovat.

OTÁZKA č. 16: „Jak se změnilы učební dokumenty ve Vaší škole v souvislosti se zavedením RVP a navazujících ŠVP?“

Jak se změnilы ...	Vytvořili jsme zcela nové učební dokumenty	Učební dokumenty jsme upravili částečně	Učební dokumenty jsme upravili minimálně	Učební dokumenty zůstaly nezměněny
<i>Škola U</i>		X		
<i>Škola V</i>	X			
<i>Škola W</i>		X		
<i>Škola X</i>	X			
<i>Škola Y</i>		X		

<i>Škola Z</i>		X		
Celkem (%)	33,33	66,66		

Tabulka 13: Hloubka změn učebních dokumentů

Odpovědi mě ani trochu nepřekvapily. Pouze 34% škol sestavilo úplně nové učební dokumenty. Zbylých 67% škol upravilo své stávající učební dokumenty pouze tak, aby alespoň částečně vyhovovaly požadavkům RVP ZV.

OTÁZKA č. 17: „Jak hodnotíte Váš vzniklý Školní vzdělávací program?“

Jak hodnotíte Váš vzniklý ŠVP?	Jsem s ním velmi spokojen(a), v budoucnu nebude vyžadovat větších úprav	Jsem s ním v zásadě spokojen(a), budeme jej však ještě upravovat	Nejsem s ním příliš spokojen(a), bude vyžadovat větších úprav	Nejsem s ním vůbec spokojen(a), bude vyžadovat ještě mnoho práce
<i>Škola U</i>		X		
<i>Škola V</i>		X		
<i>Škola W</i>		X		
<i>Škola X</i>		X		
<i>Škola Y</i>		X		
<i>Škola Z</i>		X		
Celkem (%)		100		

Tabulka 14: Zhodnocení vytvořených ŠVP

V této otázce se 100% pedagogů shodlo, že jsou s vytvořeným ŠVP vcelku spokojeni. U této otázky mě zaujalo, že pedagogové jsou také trochu sebekritičtí a uznávají, že jistých úprav bude třeba. Bohužel, ani jeden pedagog

mi neodpověděl, co si myslí, že se bude muset upravit. Z analýzy zkoumaných ŠVP je zřejmé, že by na některých školách měli s úpravami začít hned a své ŠVP předělat kompletně.

OTÁZKA č. 18: „Jakou pomoc Vaše škola v období tvorby ŠVP postrádala?“

Od dotázaných pedagogů jsem se dozvěděla, že na školách znatelně chyběly finance a kvalitní vzdělání v oblasti tvorby ŠVP. Tento fakt se znatelně odrazil v ochotě pedagogů cokoliv tvořit a předělávat. Opět je zde na místě otázka, zda jsou pedagogové kompetentní k tvorbě takto zásadních učebních programů?

OTÁZKA č. 19: „Jakou pomoc jste jako učitelé v období tvorby ŠVP postrádali od školy? A jakou od MŠMT?“

V této otázce se objevilo hodně názorů, ale převládal názor, že kdyby bylo více peněz, že by šlo vše snáze. Také jsem se z řízeného rozhovoru dověděla, že na některých školách nebyli učitelé proškoleni včas. Myslím si, že MŠMT by mělo pedagogy více motivovat. Například dobrovolným vzděláním pedagogů. Poté by je také mělo za tuto činnost lépe finančně ohodnotit.

**OTÁZKA č. 20: „Jakou pomoc byste uvítal (a) při realizaci ŠVP
v následujícím období?“**

Na všech mnou navštívených školách se shodli, že budou potřeba finance na odměny učitelům a také na nákup vzdělávacích služeb. Názor měli učitelé takový, že když bude dostatek financí, půjde vše lépe. V této otázce mě zklamalo, že všichni pedagogové myslí na sebe a své příjmy. Ani jeden pedagog si nevzpomněl, že by bylo potřeba financí na vybavení, nebo na nákup materiálu, který je pro výuku velmi důležitý.

**OTÁZKA č. 21: „U každé z následujících oblastí dalšího vzdělávání
uved'te, nakolik je vzdělávací oblast potřebná k tomu, aby
opravdu pomohla školám učit podle nových vzdělávacích
programů.“**

Z těchto mnou nabízených oblastí 50% pedagogů vybralo jako velmi potřebné přizpůsobení konkrétních vyučovacích metod žákům. Oproti tomu 50% dotázaných označilo projektovou výchovu za zcela zbytečnou. Další mnou nabízené odpovědi se neseťkaly s jasným vyjádřením. Učitelé se nemohli shodnout, zda je tato oblast potřebná či nikoliv.

**OTÁZKA č. 22: „Jak byste několika slovy vystihl(a) postoj učitelů Vaší
školy k současné reformě školství?“**

Bez komentáře uvádím odpovědi, které jsem získala. Ostatní pedagogové se nevyjádřili. „Děláme, co můžeme, doufáme, že dobře.“, „Postoj

učitelů je vlažný, stejně budeme z 90% učit pořád stejně.“, „Tato reforma je úplně k ničemu, jen nás stála spoustu trápení.“

OTÁZKA č. 23: „Napište jak podle Vás RVP ZV přistupuje k vzdělávací oblasti Člověk a svět práce?“

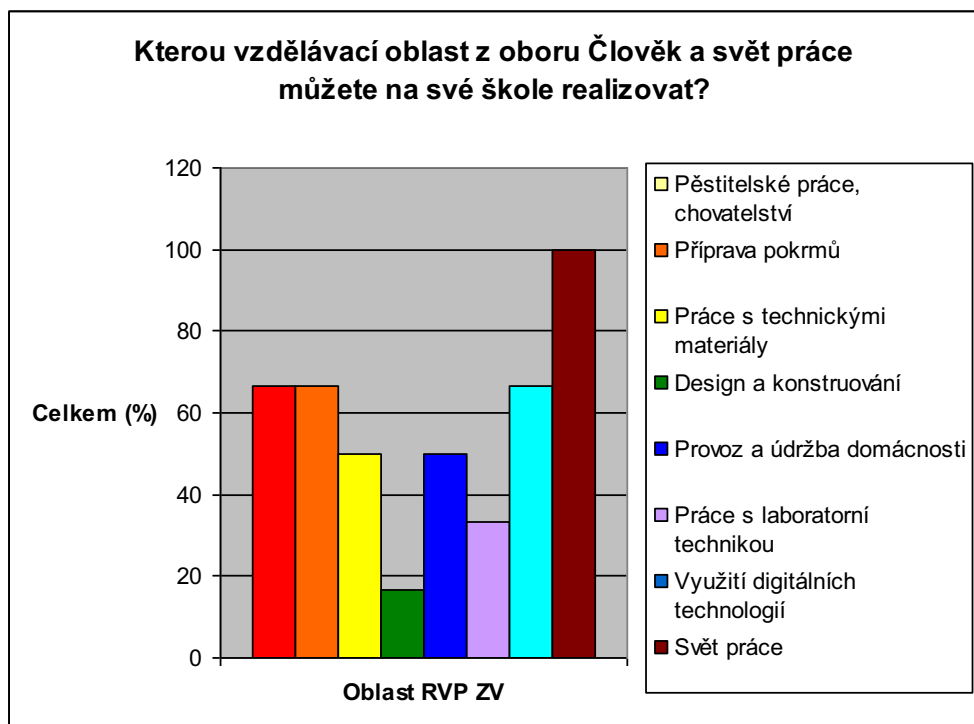
Na tuto otázku jsem dostala odpovědi, jak se konkrétně vyučuje tato vzdělávací oblast na školách. Ne, zda RVP ZV je pro předmět Praktické činnosti přínosem či nikoliv. Například: Starší pedagogové odpověděli, že do budoucna je málo aprobovaných učitelů. Prostory pracovních dílen se ve většině škol využívají k jiným účelům. Také velký podíl má nedostatek materiálu a málo financí na jeho pořízení. Mladší učitelé (většinou neaprobovaní) ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce dohánějí jiné předměty. Většinou jsou to ty, na které mají aprobaci. Dokonce na jedné škole mi prozradili, že pracovní dílny již dávno nemají a do třídní knihy píše něco jiného, než skutečně učí. Na této škole místo oblasti Člověk a svět práce vyučují Dopravní výchovu. Z takových odpovědí jsem byla velmi zděšená a jako budoucí pedagog si nedovedu představit, že místo svých (aprobovaných) předmětů budu učit jiné předměty a úplně něco jiného budu zapisovat do třídní knihy.

OTÁZKA č. 24: „Kterou vzdělávací oblast z oboru Člověk a svět práce můžete na své škole realizovat?“

Kterou vzdělávací oblast ...	Škola U	Škola V	Škola W	Škola X	Škola Y	Škola Z	Celkem (%)
Pěstitelské práce, chovatelství		X		X	X	X	66,66

Příprava pokrmů	X	X			X	X	66,66
Práce s technickými materiály			X	X		X	50
Design a konstruování						X	16,6
Provoz a údržba domácnosti			X		X	X	50
Práce s laboratorní technikou			X			X	33,33
Využití digitálních technologií	X	X			X	X	66,66
Svět práce	X	X	X	X	X	X	100

Tabulka 15: Možnost realizace oblasti Člověk a svět práce

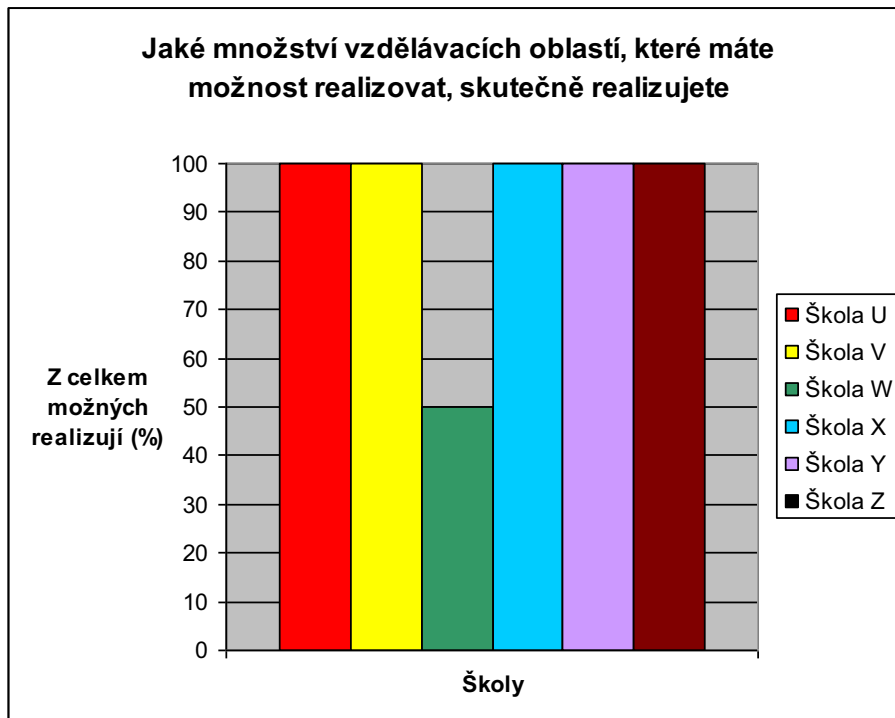

Graf 2: Možnost realizace oblasti Člověk a svět práce

K této otázce přikládám tabulku a graf, ve kterých je znázorněno jaké množství vzdělávacích oblastí mají školy možnost realizovat a které skutečně realizují.

Jaké množství vzdělávacích oblastí ...	Škola <i>U</i>	Škola <i>V</i>	Škola <i>W</i>	Škola <i>X</i>	Škola <i>Y</i>	Škola <i>Z</i>	Celkem (%)
Pěstitelské práce, chovatelství		X		X	X	X	66,66
REALIZUJÍ		X		X	X	X	
Příprava pokrmů	X	X			X	X	66,66
REALIZUJÍ	X	X			X	X	
Práce s technickými materiály			X	X		X	50
REALIZUJÍ				X		X	
Design a konstruování						X	16,6
REALIZUJÍ						X	
Provoz a údržba domácnosti			X		X	X	50
REALIZUJÍ					X	X	
Práce s laboratorní technikou			X			X	33,33
REALIZUJÍ			X			X	
Využití digitálních technologií	X	X			X	X	66,66
REALIZUJÍ	X	X			X	X	
Svět práce	X	X	X	X	X	X	100
REALIZUJÍ	X	X	X	X	X	X	
Z celkem možných realizují (%)	100	100	50	100	100	100	

Tabulka 16: Množství realizovaných vzdělávacích oblastí

Graf 3: Množství realizovaných vzdělávacích oblastí

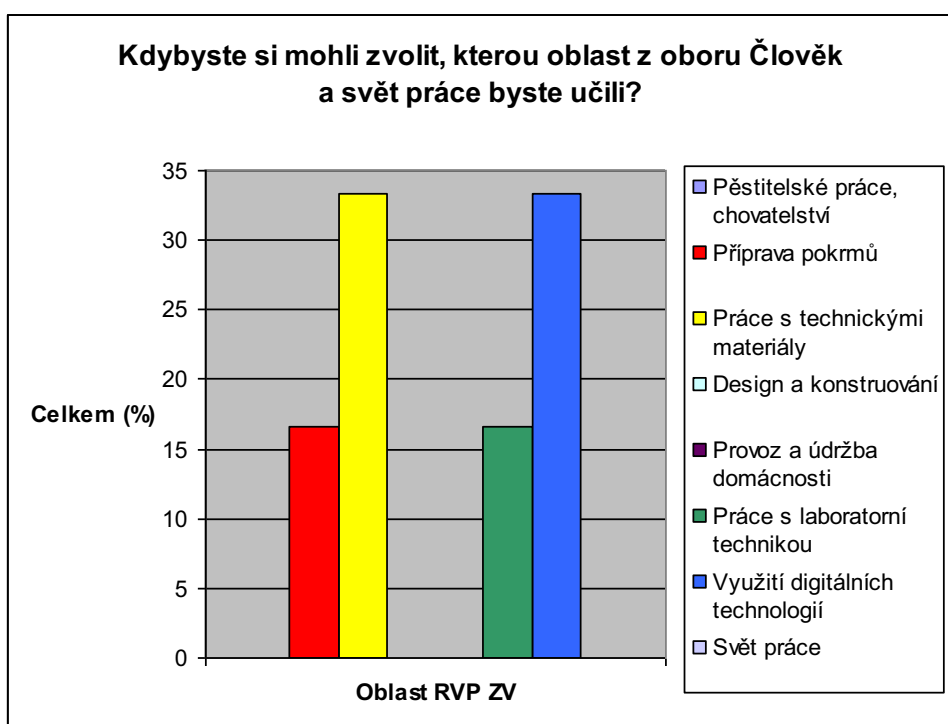
Tyto odpovědi mě také velmi zklamaly. Pouze na dvou navštívených školách mohou učitelé učit všechny vzdělávací oblasti. Celkově na všech školách mohou realizovat pouze povinnou oblast Svět práce.

OTÁZKA č. 25: „Kdybyste si mohli zvolit, kterou oblast z oboru Člověk a svět práce byste učili?“

Kdybyste mohli, ...	Škola U	Škola V	Škola W	Škola X	Škola Y	Škola Z	Celkem (%)
Pěstitelské práce, chovatelství							0
Příprava pokrmů	X						16,66
Práce s technickými				X		X	33,33

materiály							
Design a konstruování							0
Provoz a údržba domácnosti							0
Práce s laboratorní technikou			X				16,66
Využití digitálních technologií		X			X		33,33
Svět práce							0

Tabulka 17: Nejoblíbenější vzdělávací oblast

Graf 4: Nejoblíbenější vzdělávací oblast

Odpovědi, které jsem na tuto otázku dostala, jsem trochu očekávala. Starší učitelé by ze všeho nejraději učili Práci s technickými materiály a mladší učitelé by nejraději učili oblast Využití digitálních technologií, nebo jiný předmět na který mají aprobaci. Povinná oblast, kterou vyučovat musí, jim nepřipadá nijak zvláště lákavá.

2.6 Porovnání Školních vzdělávacích programů vybraných škol

Celkem jsem získala devět Školních vzdělávacích programů. Některé jsem našla na internetu a jiné jsem dostala ve školách, které se mnou spolupracovaly. Bohužel, ne všech devět škol se mnou spolupracovalo, proto se počet získaných ŠVP liší od počtu vyplněných dotazníků. Také ne všechny získané ŠVP byly v plném znění, někdy jsem dostala pouze přehled, co ŠVP obsahuje. Z výše uvedených důvodů jsem musela zavést jiné značení škol, než jak tomu bylo u odstavce 2.5 *Vyhodnocení dotazníku*. V této části textu budou používat označení Škola I., ... IX. Neporovnávám ŠVP předmět po předmětu, ale pouze jako celý dokument a k hlubšímu porovnání jsem si vybrala pouze část, která se týká vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Toto porovnávání provádím anonymně, pouze u ŠVP z Církevní základní školy uvádím název. Je to z důvodu, že tento ŠVP považuji za nejzdařilejší, proto ho uvádím v příloze diplomové práce.

U školních vzdělávacích programů jsem hodnotila:

- uveřejnění a přístupnost pro veřejnost,
- přehlednost,
- podrobnost zpracování,
- srozumitelnost,
- formální a neformální přístup
- zhodnocení oblasti Člověk a svět práce

Tabulka 18: Dostupnost Školních vzdělávacích programů

Škola	Dostupnost	
	internet	ve škole
Církevní základní škola ORBIS-PICTUS	X	X
Gymnázium Pierra de Coubertina	X	X
Táborské soukromé gymnázium		X
Základní škola a Mateřská škola Tábor, Helsinská	X	X
Základní škola a Mateřská škola Tábor, Husova	X	X
Základní škola a Mateřská škola Tábor, nám. Mikuláše z Husí		X
Základní škola Bernarda Bolzana	X (pouze obsah)	X (pouze pro vlastní potřebu)
Základní škola Planá nad Lužnicí,		X
Základní škola Sezimovo Ústí II., 9. května	X	X
Základní škola Sezimovo Ústí II., Školní nám.		X
Základní škola Tábor, Zborovská		X

Tabulka 19: Množství realizovaných vzdělávacích oblastí podle ŠVP

Realizace oblastí podle ŠVP	Škola I (Orbis pictus)	Škola II (Gymnázium Pierra de)	Škola III	Škola IV	Škola V	Škola VII	Škola VIII	Škola IX
Pěstitelské práce, chovatelství	X			X	X	X	X	X
REALIZUJÍ	X			X		X	X	X
Příprava pokrmů	X			X	X		X	X
REALIZUJÍ	X			X			X	X
Práce s technickými materiály			X			X	X	X
REALIZUJÍ						X	X	X
Design a konstruování							X	X
REALIZUJÍ							X	X
Provoz a údržba domácnosti			X	X	X		X	X
REALIZUJÍ				X			X	X
Práce s laboratorní technikou			X				X	X
REALIZUJÍ			X				X	X
Využití digitálních technologií	X			X	X		X	X
REALIZUJÍ	X			X			X	X
Svět práce	X		X	X	X	X	X	X
REALIZUJÍ	X		X	X		X	X	X

Škola I. – Církevní základní škola ORBIS – PICTUS

Školní vzdělávací program je k nalezení na internetu, je velice přehledný a srozumitelný, z hlediska obsahu má veškeré náležitosti.

Tento Školní vzdělávací program patří k nejlepším, které jsem během zpracování diplomové práce získala, viz Příloha. Veškerý text má logickou návaznost a je podrobně zpracovaný do přehledných tabulek. Na začátku každé vzdělávací oblasti je přehled výchovných a vzdělávacích strategií v daném vyučovacím předmětu. Je zde podrobně rozpracováno, jak který předmět rozvíjí dané klíčové kompetence. Dále následuje vzdělávací obsah vyučovacímho předmětu řazený ročníkově za sebou. Bohužel, tato škola kvůli malým prostorám nemůže vyučovat všechny vzdělávací oblasti a proto si vybrala Pracovní orientaci (8. -9. ročník), Digitální technologie (8. ročník) a Svět práce. Pracovní výchova je rozdělena na tématické oblasti Pěstitelské práce a Příprava pokrmů.

Na této škole se mi líbil celkový přístup k žákům a pedagogické nadšení pro práci s dětmi. Učitelé se velmi snažili, aby děti byly nadšené pro momentální práci. Pokaždé se snažili udělat hodinu zajímavější než tu předchozí. Nesetkala jsem se s žádným vyrušováním a nezájmem ze strany žáků. Toto je zřejmě dáno tím, že škola má celkem 135 žáků a v každé třídě je max. 15 žáků (škola nemá paralelní třídy). Proto se tato výuka dá srovnávat s výukou ve velkých školách jen velmi obtížně.

V porovnání s dotazníkem na této škole tvorbu ŠVP velice důkladně podporovalo vedení školy. Každá vzdělávací oblast je velmi precizně a detailně rozpracována. Na této škole vypracovali zcela nový Školní vzdělávací program a myslím si, že se jim velmi povedl. Pedagogové si ovšem myslí, že ještě bude co upravovat. Na této škole probíhala 100% spolupráce mezi pedagogickým sborem prvního i druhého stupně základní školy. Na této škole se 100% pedagogů ztotožnilo s cíli reformy.

Škola II. - Gymnázium Pierra de Coubertina

Školní vzdělávací program je k nalezení na internetu, je velice obsáhlý a nepřehledný, špatně srozumitelný, velice formální přístup, neobsahuje vzdělávací oblast Člověk a svět práce.

Školní vzdělávací program této školy jsem shledala asi nejhorší ze všech obdržných. Zdá se mi, že je zpracovaný poněkud povrchně. Do příloh diplomové práce jsem chtěla uvést nejlepší a nejhorší ŠVP, ale v tomto ŠVP jsem vůbec nenašla část, která se věnuje vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Z tohoto důvodu nemohu zpracovat tuto část přílohy.

ŠVP je naplněný spoustou faktů, které vycházejí přímo z Bílé knihy zpracované MŠMT. Nikde není uvedena charakteristika vzdělávacích oblastí, jak tyto oblasti učí, proč je učí a popřípadě proč je vůbec neučí. Oblast Člověk a svět práce jsem v tomto ŠVP našla pouze jako průřezová témata a povinnou oblast Svět práce jsem zde nenašla vůbec.

Tomuto ŠVP chybí lidský přístup, velice špatně se v tomto dokumentu orientuje a veškeré výrazy jsou psané poněkud složitým jazykem. V celém dokumentu jsou samá cizí slova a velmi dlouhé věty. Velice jsem zde postrádala přesný popis jakým způsobem se na této škole vyučuje. Myslím, že by se tato škola měla ke svému ŠVP vrátit, předělat celý dokument a dodělat oblast Člověk a svět práce.

Škola III.

Školní vzdělávací program není zveřejněný na internetu.

Z této školy jsem neměla k dispozici kompletní dokument, ale pouze část týkající se vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Z tohoto důvodu nemohu zcela posoudit, zda je tento ŠVP kvalitní či nikoliv. Ale i z této

nepatrné části dokumentu mohu usoudit, že při tvorbě se škola velmi snažila. Z oblasti Člověk a svět práce mají hezky rozpracovaná průřezová témata a obsahově splňují dle zákona to, co mají splňovat. Možná bych zde vytkla, že stále mají jen pracovní verzi a nikoliv hotový dokument. Jinak tento ŠVP je bez větších nedostatků.

Škola IV.

*Školní vzdělávací program je k nalezení na internetu, názorné zpracování,
dobrá srozumitelnost.*

Tento Školní vzdělávací program je zpracovaný velmi kvalitně a patří k těm opravdu povedeným. Moc se mi líbilo, že v dokumentu jsou správně používány styly, nadpisy, odstavce a jiné prostředky pro tvorbu textu. Dokument má logickou stavbu textu. Každá oblast je na začátku charakterizována a poté následuje ročníkový přehled, co se žáci naučí. Tyto přehledy jsou názorně zpracované do tabulek.

Velmi jsem se podivila informaci od vyučujícího, se kterým jsem vyplňovala dotazník, že podle tohoto ŠVP neučí. Například v oblasti Člověk a svět práce učí dopravní výchovu a jiné předměty. Domnívám se, že to je velká škoda, když už mají tak povedený ŠVP. Při návštěvě škol jsem se stále potkávala s inspektory z České školní inspekce. Doufám, že na tuto školu také brzy zavítají a že po jejich návštěvě se naplňování tohoto předmětu výrazně zlepší. Na této škole jako jediné hledají informace k reformě na internetu.

Škola V.

Školní vzdělávací program je k nalezení na internetu (částečně), vypadá přehledný a srozumitelný.

Škola plní povinnost volně přístupného dokumentu. Tento dokument mají k nahlédnutí na svých internetových stránkách. Zdá se, že je i přehledně zpracovaný a seřazený, ale bohužel je to pouze jistý přehled co ŠVP obsahuje. Celý tento dokument škola tak střeží, že do něj nebylo možné ani nahlédnout v ředitelně školy. Z tohoto důvodu nemohu na této škole provést hlubší analýzu Školního vzdělávacího programu a především oblasti Člověk a svět práce.

Škola VI.

Školní vzdělávací program není na internetu ani k nahlédnutí ve škole.

Tato škola má na svých internetových stránkách také pouze přehled o tom, co jejich ŠVP obsahuje. A bohužel pro mě byli s utajením ŠVP ještě důmyslnější než na škole předchozí. Zde mají svůj Školní vzdělávací program zpracovaný v nějakém záhadném programu, který údajně neumí dělat kopie a je nepřenositelný. Podle slov pana ředitele je momentálně počítač s tímto programem nefunkční. Proto není možné do dokumentu ani nahlédnout. Při návštěvě této školy jsem nevěděla, co si mám o jejich ŠVP myslet. Tato škola je také vhodná pro návštěvu České školní inspekce.

Škola VII.

Školní vzdělávací program je k nalezení na internetu, je velice přehledný a srozumitelný, důkladně zpracovaný, obsah má veškeré náležitosti, velká hodinová dotace oblasti Člověk a svět práce.

Moc pěkný ŠVP, kompletní, důkladně zpracovaný, nechybí charakteristiky vzdělávacích oblastí a je volně k nahlédnutí na internetových stránkách školy. V tomto ŠVP bych chtěla ocenit přehledné tabulky s jasně danými výstupy RVP ZV, ŠVP, s učivem a průřezovými tématy. Všechny tyto tabulky jsou řazeny dle vzdělávacích oblastí a dále se dělí podle ročníků. Také bych chtěla pochválit přístup vedení školy a vstřícnost paní ředitelky.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce si dávají velmi záležet. Předmětu praktické činnosti přiřadili šest vyučovacích hodin (ze zákona je min 3). Na jeden týden vychází dotace na 1,5 hodiny. Na této škole vyučují oblasti Pěstitelské práce a chovatelství, Práce s technickými materiály, Svět práce.

Škola VIII.

Školní vzdělávací program není zveřejněný na internetu, je velice přehledný a srozumitelný, z hlediska obsahu má veškeré náležitosti.

Z této školy jsem měla celý ŠVP půjčený doma v tištěné verzi. Dokument je zpracovaný velmi precizně, je úhledný a má logickou návaznost. Ale podle mého názoru je poněkud obsáhlý. Po počátečních charakteristikách vzdělávacích oblastí následují přehledné tabulky s obsahem učiva, průřezovými tématy a rozvojem konkrétních kompetencí. Celá tato vzdělávací oblast je řazena za sebou podle ročníků. Z tohoto dokumentu jsem použila pouze vzdělávací oblast Člověk a svět práce.

Tato škola mě velice zaujala, pan ředitel je velmi schopný a vlídný. Osobně mě provedl celou školou a všechno do detailu ukázal a vysvětlil. Tato škola učí všechny části vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Hodinovou dotaci pro tento předmět si určili na 2 vyučovací hodiny týdně. Škola má kvalitně vybaveny učebny a schopné pedagogy, kteří vědí k čemu je dobré děti naučit v oblasti Člověk a svět práce. Tuto školu mohu jen pochválit. Nikde se mnou nejednali tak pěkně jako zde.

Škola IX.

Školní vzdělávací program není na internetu, je k nahlédnutí (zapůjčení) v ředitelně školy, je velmi nepřehledný, nesrozumitelný, poněkud obsáhlejší, z hlediska obsahu má veškeré náležitosti.

Tento dokument stál školu zřejmě hodně úsilí. Při porovnání s dotazníkem pedagogové uvádí, že měli 100% podporu vedení. Na této škole je hodně tříd, které se zabývají různými sporty atd. Proto má tento dokument kolem 600 stran textu. Zdá se mi, že na úkor sportovních zaměření je oblast Člověk a svět práce poněkud na okraji zájmu. Učí se zde všechny vzdělávací oblasti. Netuším, jak se jim tato vzdělávací oblast daří realizovat při minimální hodinové dotaci. Dokument se mi zdál psaný poněkud obsáhle a některé věty jsou příliš dlouhé a složité. Také tabulky vyžadují již poměrnou znalost tvorby ŠVP. Myslím si, že tento ŠVP by mohl být napsán alespoň trochu pro veřejnost a rodiče. Tato škola také neplní povinnost, že ŠVP má být volně přístupný. Ale na požádání mi byl zaslán na můj mail. Takže z tohoto ohledu nemohu nic vytknout.

2.6.1 Shrnutí hodnocení Školních vzdělávacích programů vybraných škol

K posouzení se mi podařilo shromáždit devět Školních vzdělávacích plánů z různých škol. V těchto ŠVP byli zastoupené převážně školy základní (s různými zřizovateli), dvě gymnázia a škola zřizovaná církví. Všechny školy až na jednu (Gymnázium Pierra de Coubertina) mají zpracované veškeré vzdělávací oblasti a také všechny náležitosti, které ŠVP obsahovat má. U Gymnázia Pierra de Coubertina, se mi nepodařilo najít vzdělávací oblast Člověk a svět práce. Z tohoto důvodu je jejich ŠVP neúplný. Celkově bych chtěla vytknout dostupnost učebních materiálů. Na 50% škol je se získáním ŠVP velký problém. Podle mého mínění, by všechny školy měli dodržovat stejná pravidla a své ŠVP mít k dispozici pro veřejnost, pokud možno na svých internetových stránkách. Také velké množství ŠVP je psáno poněkud nesrozumitelně a budí dojem spíše formálnějšího rázu. Docela mě mrzí, že z hlediska přístupu ke vzdělávací oblasti Člověk a svět práce jsou pouze dvě školy, kde se této oblasti věnují s nadšením a velkým nasazením. Doufám, že časem se podaří spoustu těchto chyb odstranit a realizace RVP ZV na základních školách nebude již takovým problémem.

Závěr

V současnosti dochází k velkým změnám ve vzdělávání. Zavedení RVP ZV do výuky vyvolává kladné i záporné emoce u učitelů i veřejnosti. Po ukončení studia bych chtěla učit na základní škole, proto mě zajímalo, jak jsou tyto změny ve školství přijímány učiteli. Na začátku výzkumu jsem byla zklamaná, že pedagogové nebyli moc nadšeni, že se mi mají věnovat a vyplňovat dotazník. Postupně jsem si uvědomila, že učitel má ve škole mnoho povinností, z nichž některé musí dělat v čase, kdy má nárok na odpočinek, nebo na přípravu výuky. Nebyla jsem jediná, kdo po nich chtěl vyplňovat dotazníky, navíc na školách probíhalo šetření školní inspekce týkající se ŠVP. Získat jednotlivé ŠVP, abych mohla provést jejich analýzu, bylo pro mě nejobtížnější. Přestože mají být volně přístupné veřejnosti, zjistila jsem, že ty školy, které si zřejmě nejsou jisté zpracováním svého ŠVP (usuzuji tak z odpovědí v dotazníku), tento dokument příliš neukazují. Školy, které si dali na tvorbě ŠVP záležet, jej mají vyvěšený na svých internetových stránkách. Uvedení změn ve vzdělávání do života je zcela jistě otázka delší doby a bude potřeba dále ŠVP upravovat, podle toho, jak se jej bude dařit naplňovat. Z hlediska realizace vzdělávací oblasti Člověk a svět práce jsem dost skeptická. Přála bych si zodpovědnější přístup vedení škol i jednotlivých pedagogů. Myslím tím postavení předmětu Praktické činnosti a jeho výuku učiteli s potřebnou aprobací. Jen učitel odborně připravený dokáže realizovat výuku technických předmětů tak, aby došlo ke spojení vytváření technických znalostí a dovedností s vytvářením postojů a vztahů. Technika se nachází všude kolem nás a žáci se v dnešní době již bez základních technických způsobilostí neobejdou, proto je důležité připravit žáky jakou budoucí uživatele techniky, samozřejmě s určitými potřebnými technickými znalostmi, aby mohli techniku užívat i tvůrčím způsobem. Učitelům se v tomto předmětu přímo nabízí aplikace konstruktivního modelu vyučování, který je v současnosti trendem ve vzdělávání a činnostní výuku je možno úspěšně realizovat ve všech vzdělávacích oblastech Člověk a svět práce.

Literatura

1. Gavora, P. *Výzkumné metody v pedagogice*, Brno: Paido, 1996, ISBN 80-85931-15-X.
2. Chrástka, M., *Metody sběru a statistického vyhodnocování dat v evaluačních pedagogických výzkumech*, Praha: Votobia, 2003, ISBN 80-7220-164-6.
3. Kalhous, Z. – Obst, O. *Školní didaktika*. Praha: ACADEMIA, 1972. Bez ISBN.
4. *Ke vzdělání krok za krokem*, Školní vzdělávací program pro nižší stupeň osmiletého gymnázia z Gymnázia Pierra de Coubertina Tábor, [2009-01-05]. URL originálu: www.gymta.cz
5. *Kompletní pedagogická dokumentace vzdělávacího programu NÁRODNÍ ŠKOLA* [online]. Schválilo MŠMT poj čj. 15724/97-20, 2007 [2008-07-20]. URL originálu: www.msmt.cz/uploads/soubory/zakladni/VP_Narodni_skola_v2007.pdf
6. *Kompletní pedagogická dokumentace vzdělávacího programu OBECNÁ ŠKOLA (1.-5. ročník)* [online]. Schválilo MŠMT poj čj. 12035/97-20, 2007 [2008-07-20]. URL originálu: www.msmt.cz/uploads/soubory/zakladni/Komplet_obecna_2007_08.zip
7. *Kompletní pedagogická dokumentace vzdělávacího programu OBECNÁ ŠKOLA (6.-9. ročník)* [online]. Schválilo MŠMT poj čj. 12035/97-20, 2007 [2008-07-20]. URL originálu: www.msmt.cz/uploads/soubory/zakladni/Komplet_obcanska_2007_08.zip
8. *Kompletní pedagogická dokumentace vzdělávacího programu ZÁKLADNÍ ŠKOLA (1.-9. ročník)* [online]. Schválilo MŠMT pod čj. 16 847/96-2, 1996, [2008-07-20]. URL originálu: www.msmt.cz/vzdelavani/kompletni-pedagogicka-dokumentace-vzdelavaciho-programu-zakladni-skola-cj-16-847-96-2-vcetne-vsech-zmen-a-doplнку-aktualizace-k-1-zari-2007

9. Kropáč, J- Kropáčová, J. *Didaktická transformace pro technické předměty*. Olomouc: UP, 2006. ISBN 80-244-1431-7.
10. Kropáč, J. – Chráska, M. *Výchova v obecně technických předmětech*. Olomouc: UP, 2004. ISBN 80-244-0897-X.
11. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online], 2007 [2008-07-01]. URL originálu: www.rvp.cz/sekce/58.
12. Standard základního vzdělávání. Věstník MŠMT ČR, září 1995, ročník I, sešit 9. Bez ISBN
13. *Školní vzdělávací program pro nižší stupeň osmiletého gymnázia z Táboorského soukromého gymnázia*. (kopie části dokumentu)
14. *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání OTEVŘENÁ ŠKOLA ze Základní školy a Mateřská školy v Sezimově Ústí*, [2009-03-16]. URL originálu: <http://1zs.sezimovousti.cz/>
15. *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání z Církevní základní školy ORBIS-PICTUS*, [2009-01-05]. URL originálu: www.orbiska.cz/
16. *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Základní škola a Mateřská škola Tábor, Husova 1570*, [2009-01-05]. URL originálu: www.zs-husova.tabor.cz/
17. *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Základní škola Sezimovo Ústí, Školní náměstí 628*. (kopie části dokumentu)
18. *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání ze Základní školy a Mateřské školy Tábor, Helsinská 2732*, [2009-01-05]. URL originálu: www.7zs.tabor.cz
19. *Školní vzdělávací program Základní školy Tábor, Zborovská 2696*, [2009-03-16].
20. *Základní myšlenky RVP pro základní vzdělávání* [neoficiální dokument]. URL originálu: www.pf.jcu.cz/stru/katedry/fyz/rvp/

Přílohy

Nejlepší školní vzdělávací program

Z celkového množství ŠVP co jsem měla k dispozici, jsem vybrala ŠVP z Církevní základní školy ORBIS-PICTUS. Zřizovatelem školy je Římskokatolická farnost v Táboře. Orbis-Pictus je úplnou základní školou, která poskytuje základní vzdělání maximálně 135 dětem v 1. - 9. ročníku. Výuka probíhá u všech ročníků v jediné třídě, která má maximálně 15 žáků (škola nemá paralelní třídy).

Myslím si, že na tomto ŠVP strávila škola velké množství času. A také se jim tato investice vyplatila.

ČLOVEK A SVĚT PRÁCE PRACOVNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Pracovní výchova vychází ze vzdělávacího oboru Člověk a svět práce, postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vzdělávací obsah předmětu vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Cíleně se zaměřuje na praktické (zejména manuální) pracovní dovednosti a návyky a doplňuje tak celé základní vzdělání o tuto důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích obsahů vyučovacích předmětů a je jejich určitou protíváhou.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Výuka předmětu Pracovní výchova probíhá převážně ve specializované učebně v suterénu školy, v nejbližším okolí školy a formou exkurzí i ve vybraných institucích a výrobních podnicích.

Vyučovací předmět Pracovní výchova je povinný předmět, jeho časová dotace je jedna vyučovací hodina v 1., 2. a 3. ročníku, dvě hodiny ve 4. ročníku.

Předmět Pracovní výchova je rozdělen na 1. stupni na čtyři tématické okruhy *Práce s drobným materiálem, Konstruktivní činnosti, Pěstelské práce a Příprava pokrmů*. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Prostřednictvím vyučovacího předmětu Pracovní výchova žáci získávají nejen důležité základní pracovní návyky a dovednosti, ale také důležité informace ze sféry výkonu práce. To pro ně mohou být velkou pomocí při jejich rozhodování o jejich dalším studijním a profesním zaměření.

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu Pracovní výchova

Kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none"> - prohlubujeme v žácích schopnost získané poznatky a dovednosti využívat ve svém životě - učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich pracovní činnosti - umozňujeme žákům pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry - individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch - vytváříme vsřícnou a podnětnou atmosféru pro práci - žáky vedeme k sebehodnocení - vytváříme takové situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos
Kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> - učíme žáky různé techniky a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru - podporujeme netradiční a originální způsoby řešení - výuku vedeme tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si pak dokázali obhájit - podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení - vedeme žáky k získávání informací z různých zdrojů
Kompetence komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> - žáky vedeme ke zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného společenského prostředí -učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názory jiných - vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí - důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu a řádu odborných učeben
Kompetence sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> - vedeme žáky k uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince - učíme žáky kriticky hodnotit práci svou i ostatních - učíme žáky týmové práci a výměně rolí ve skupině - žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování - učíme žáky řešit konflikt jednání
Kompetence občanské	<ul style="list-style-type: none"> - vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich výtvarným projevům - učíme žáky, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti - netolerujeme projevy rasizmu, xenofobie a nacionalismu - vedeme žáky k ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí - v hodnocení žáků uplatňujeme prvky pozitivní motivace - jsme vždy připraveni komukoliv ze žáků podat pomocnou ruku
Kompetence pracovní	<ul style="list-style-type: none"> - vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme - učíme žáky používat při jejich práci různé vhodné materiály, nástroje a techniky - učíme žáky chránit své zdraví při práci s různými materiály, nástroji a chemickými látkami -při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí - různými formami seznamujeme žáky s různými profesemi - žákům pomáháme při volbě vhodného povolání (studia), ve kterém budou moci plně využít a rozvinout svoje nadání

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Ročník: 1.**

Ročníkové výstupy:	Učivo:	Přesahy a vazby, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozliší různé druhy materiálu, jeho vlastnosti, předvede správné způsoby zacházení s materiálem - porovná vlastnosti zpracovaného materiálu - ověří vlastnosti materiálu v praxi - zhotoví jednoduché výrobky podle předlohy a jednoduchého návodu - rozpozná jednoduché pracovní pomůcky, nářadí a předvede, jak s nimi správně zacházet - popíše jednoduchý pracovní postup - napodobí průběh předváděné práce - udržuje čistotu a pořádek, prokáže samostatnost v úpravě pracovního místa - plní povinnosti služby - dovede ošetřit drobné poranění 	<p>Práce s drobným materiálem</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s materiály - přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, drát, kov, plasty - vlastnosti materiálu, užití v praxi - jednoduché pracovní postupy - pracovní pomůcky, nářadí a nástroje - popis pracovního postupu - organizace práce - hygiena a bezpečnost práce - první pomoc při úrazu 	<p>Čj - sloh, popis pracovního postupu</p>
<ul style="list-style-type: none"> - sestaví jednoduché modely dle vlastního rozhodnutí, návrhu, plánu - zkontroluje, zda výrobek odpovídá modelu nebo předloze - bezpečně zachází s díly stavebnice - podle jednoduchého návodu vyrobí výrobek vážící se k lidovým tradicím, k ročnímu období 	<p>Konstruktivní činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s návodem, předlohou, náčrtem - stavebnice, montáž a demontáž - lidové zvyky, tradice a řemesla 	
<ul style="list-style-type: none"> - provede jednoduché pěstitelské práce - předvede péči o pokojové květiny - pojmenuje vybrané pokojové květiny 	<p>Pěstiteleské práce - biologie rostlin</p>	<p>Prvouka - rostliny</p>
<ul style="list-style-type: none"> - připraví tabuli pro jednoduché stolování a předvede správné chování při stolování 	<p>Příprava pokrmů</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoduchá úprava stolu, pravidla chování 	

Ročník: 2.

Ročníkové výstupy:	Učivo:	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozliší různé druhy materiálu, jeho vlastnosti, předvede správné způsoby zacházení s materiálem - porovná vlastnosti zpracovaného materiálu - ověří vlastnosti materiálu v praxi - zhotoví jednoduché výrobky podle předlohy a jednoduchého návodu - rozpozná jednoduché pracovní pomůcky, nářadí a předvede, jak s nimi správně zacházet - popíše jednoduchý pracovní postup - napodobí průběh předváděné práce - dovede organizovat práci ve skupině - udržuje čistotu a pořádek, prokáže samostatnost v úpravě pracovního místa - dovede ošetřit drobné poranění 	Práce s drobným materiálem <ul style="list-style-type: none"> - práce s materiály - přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, drát, kov, plasty - vlastnosti materiálu, užití v praxi - jednoduché pracovní postupy - pracovní pomůcky, nářadí a nástroje - popis pracovního postupu - organizace práce - hygiena a bezpečnost práce - první pomoc při úrazu 	Čj - sloh, popis pracovního postupu
<ul style="list-style-type: none"> - sestaví jednoduché modely dle vlastního rozhodnutí, návrhu, plánu - zkontroluje, zda výrobek odpovídá modelu nebo předloze - bezpečně zachází s díly stavebnice - při práci materiálem dbá na osobní čistotu - podle jednoduchého návodu vyrobí výrobek vážící se k lidovým tradicím, k ročnímu období - provede jednoduché pěstitelské práce - předvede péči o pokojové květiny - rozliší, pojmenuje vybrané pokojové květiny - připraví tabuli pro jednoduché stolování a předvede správné chování při stolování 	Konstruktivní činnosti <ul style="list-style-type: none"> - práce s návodem, předlohou, náčrtem - stavebnice, montáž a demontáž - lidové zvyky, tradice a řemesla Pěstiteleské práce - biologie rostlin	Prvouka - rostliny
	Příprava pokrmů <ul style="list-style-type: none"> - jednoduchá úprava stolu, pravidla chování 	

Ročník: 3.

Ročníkové výstupy:	Učivo:	Přesahy a vazby, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozliší různé druhy materiálu, jeho vlastnosti, předvede správné způsoby zacházení s materiálem - porovná vlastnosti zpracovaného materiálu - ověří vlastnosti materiálu v praxi - zhotoví jednoduché výrobky podle předlohy a jednoduchého návodu - rozpozná jednoduché pracovní pomůcky, nářadí a předvede, jak s nimi správně zacházet - popíše jednoduchý pracovní postup - se spolužáky ve skupině vypracuje jednoduchý záznam na nástěnnou tabuli - napodobí průběh předváděné práce - dovede organizovat práci ve skupině - udržuje čistotu a pořádek, prokáže samostatnost v úpravě pracovního místa - dovede ošetřit drobné poranění 	<p><u>Práce s drobným materiálem</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s materiály - přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, drát, kov, plasty -vlastnosti materiálu, užití v praxi -jednoduché pracovní postupy -pracovní pomůcky, nářadí a nástroje -popis pracovního postupu -organizace práce -hygiena a bezpečnost práce -první pomoc při úrazu 	<p>Čj- sloh, popis pracovního postupu</p>
<ul style="list-style-type: none"> - sestaví jednoduché modely dle vlastního rozhodnutí, návrhu, plánu - zkontroluje, zda výrobek odpovídá modelu nebo předloze - bezpečně zachází s díly stavebnice - při práci materiálem dbá na osobní čistotu - dodržuje body organizačního řádu - podle jednoduchého návodu vyrobí výrobek vážící se k lidovým tradicím, k ročnímu období - provede jednoduché pěstitelské práce - předvede péči o pokojové květiny - rozliší, pojmenuje vybrané pokojové květiny - připraví tabuli pro jednoduché stolování a předvede správné chování při stolování 	<p><u>Konstruktivní činnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -práce s návodem, předlohou, náčrtem -stavebnice, montáž a demontáž -lidové zvyky, tradice a řemesla 	
	<p><u>Pěstitelské práce</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - biologie rostlin <p><u>Příprava pokrmů</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoduchá úprava stolu, pravidla chování 	<p>Prvouka - rostliny</p>

Ročník: 4.

Ročníkové výstupy:	Učivo:	Přesahy a vazby, průřezová témata
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - předvede správné praktické činnosti s daným materiálem - rozliší různé materiály, uvede jejich vlastnosti - předvede základní dovednosti práce s technickými materiály - bezpečně využije vlastnost různých materiálů při složitějších pracovních činnostech - používá složitější pracovní nářadí a pomůcky - zachází s pracovními nástroji bezpečně a podle návodu - ohlásí každé poranění, dovede ošetřit jednoduché zranění - samostatně podle vlastní představy vypracuje jednoduchý plánek výrobku - ke zhotovení volí vhodné materiály, nářadí a pomůcky - vzniklé problémy vhodným způsobem řeší - dodržuje pracovní postup - při řešení praktických problémů prokáže technické myšlení a technickou představivost - při práci materiálem dbá na osobní čistotu - dodržuje body organizačního řádu - důsledně dodržuje pracovní řád zásady bezpečné práce s nástroji, pomůckami - dodržuje bezpečnost a hygienu práce - udržuje pořádek na pracovišti - podle jednoduchého návodu vyrobí výrobek vážící se k lidovým tradicím, k ročnímu období - napodobí v jednoduché formě vybrané lidové řemeslo 	<p><u>Práce s drobným materiálem</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s materiály - přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, drát, kov, plasty - vlastnosti materiálu, užití v praxi - jednoduché pracovní postupy - pracovní pomůcky, nářadí a nástroje - organizace práce - hygiena a bezpečnost práce - první pomoc při úraze <p><u>Konstruktivní činnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s návodem, předlohou, náčrtem - technické náčrty a výkresy - bezpečnostní předpisy - lidové zvyky, tradice a řemesla 	<p>Čj- sloh, popis pracovního postupu</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá informace o pokojových rostlinách v dostupné literatuře - uvede, rozliší jedovaté a nebezpečné pokojové květiny - provede pozorování pokojových rostlin, předvede správnou péči o pokojové květiny - rozliší jednoduché pěstební nářadí - při pěstebních pracích používá vhodné pracovní nástroje a náčiní a správné pracovní postupy 	<p><u>Pěstební práce</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - biologie rostlin 	<p>Přírodopis - biologie rostlin</p>
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v základním vybavení kuchyně, připraví samostatně jednoduchý pokrm, udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce v kuchyni, poskytne první pomoc při úraze v kuchyni 	<p><u>Příprava pokrmů</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - základní vybavení kuchyně - výběr, nákup a skladování potravin - technika v kuchyni, historie a význam 	

PRACOVNÍ ORIENTACE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Pracovní orientace je součástí vzdělávacího oboru Člověk a svět práce. Pomáhá žákovi v pochopení práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení. Žák by se měl naučit orientovat se v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Tématický okruh Profesní orientace je určen pro žáky 8. a 9. tříd. Časová dotace je jedna hodina týdně. Předmět má pomoci žákům lépe se orientovat na trhu práce a pomoci jim s výběrem jejich profesního zaměření. V rámci předmětu by se žáci měli seznámit s různými druhy profesí pomocí projektů, exkurzí na různých pracovištích a návštěvou Úřadu práce. Získané informace pomohou žákům v odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření.

5.9.2.1.2. Výchovně vzdělávací strategie

Výchovně vzdělávací postupy, které v tomto předmětu vedou k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení	<p>Učíme žáky používat získané dovednosti v praktických činnostech. Učíme žáky sebekontroly. Učíme žáky vyhledávat a třídit informace.</p>
Kompetence k řešení problémů	<p>Umožňujeme žákům vybírat a využívat různé postupy při řešení problémů. Podporujeme týmovou práci ve skupinách při řešení problémů. Dáváme prostor pro ověřování správnosti řešení problémů a zhodnocení výsledků.</p>
Kompetence komunikativní	<p>Dbáme na kultivované písemné i ústní vyjadřování žáka, používání správných termínů, znaků a symbolů. Rozvíjíme u žáků logické a srozumitelné vyjadřování. Vedeme žáky k vyjádření svého názoru a k logické argumentaci. Učíme žáky diskutovat o problému. Podporujeme diskusi při řešení problému nebo problémové situace.</p>
Kompetence sociální a personální	<p>Vytváříme skupiny a týmy, ve kterých žáci pracují. Používáme kooperativní vyučování. Rozvíjíme schopnosti žáků přijímat a plnit různé role. Učíme žáky hodnotit práci skupiny.</p>
Kompetence občanské	<p>Motivujeme žáky plnit si své povinnosti a odevzdávat vykonanou práci v co nejvyšší kvalitě. Podporujeme u žáků potřebu pomoci druhým. Učíme žáky ohleduplnosti, vážit si práce druhých. Učíme žáky obhájit si svá práva.</p>
Kompetence pracovní	<p>Rozvíjíme u žáků přesnost, vytrvalost, sebekontrolu při řešení problémů. Motivujeme žáky k plnění úkolů. Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Dbáme na dodržování pravidel.</p>

Ročník: 8.

Ročníkové výstupy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
<p>Orientuje se v pracovních činnostech a profesích. Najde pozitiva, negativa dané profese. Diskutuje o své budoucnosti. Posuzuje své možnosti při volbě vhodného povolání. Seznámí se s bezpečnostními a hygienickými pravidly. Dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla při práci. Poskytne první pomoc při úrazu. Ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti. Orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů.</p>	<p>- pracovní profese - charakter a druhy pracovních činností - požadavky profesí: kvalifikace, zdravotní stav, osobnost - sebezpoznávání, sebehodnocení, cíle, zájmy - bezpečnost při práci - hygienická pravidla - údržba a úklid domácnosti - návody k obsluze, návody k přípravě - první pomoc</p>	<p>Občanská výchova - sebezpoznání, sebevýchova Rodinná výchova - domácnost Přírodopis - první pomoc Zeměpis - zaměstnanost v regionu, v ČR projekty, návštěvy, exkurze</p>

Ročník: 9.

Ročníkové výstupy	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
<p>Orientuje se na trhu práce. Dokáže vyhledat potřebné údaje. platebního styku Provádí jednoduché operace platebního styku a domácního účetnictví. Objektivně hodnotí své možnosti při profesní přípravě a uplatnění na trhu práce. Využije profesní informace a poradenské služby k výběru vhodného vzdělávání. V modelových situacích prokáže schopnost prezentovat svou osobu při vstupu na trh práce (písemně i ústně).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zákoník práce, aktuální zákony - práce s internetem - Úřad práce - příjmy a výdaje, platby, úspory, ekonomika domácnosti - bezhotovostní a hotovostní platební styk - vlivy na volbu profesní orientace - informační základna pro volbu povolání, využívání poradenských služeb - náplň učebních a studijních oborů, informace o přijímacím řízení - psaní životopisů (strukturovaný životopis) - prezentace své osoby (znalostí a dovedností) při konkurzech - rozhovor s nadřízeným (komunikace) - podnikání: nejčastější formy podnikání, druhy a struktura organizací, drobné a soukromé podnikání - nabídka a poptávka pracovních míst 	<p>Občanská výchova Rodinná výchova Projekty, návštěvy, exkurze</p>

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Digitální technologie je součástí vzdělávacího oboru Člověk a svět práce. Je zaměřen k rozvíjení dovedností souvisejících s využíváním techniky v rozmanitých oblastech běžného života. Digitální technologie se staly významnou součástí lidské kultury a jejich využívání významně ovlivňuje pracovní činnost člověka i kvalitu jeho života a jejich znalost je nezbytná pro uplatnění člověka v dalším životě i ve společnosti.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět pomáhá žákovi orientovat se v nových trendech využívání digitální technologie, umožňuje mu osvojit si pravidla bezpečného zacházení s elektronikou a dává mu poznat všechny aspekty usnadnění lidského života v souvislosti s využíváním digitálních technologií. Vede také k získání sebedůvěry v ovládání techniky a jejímu pozitivnímu přijetí. Technika jako součást kultury je úzce spojena s pracovní činností člověka proto i zvládnutí jejího ovládání je příležitostí k seberealizaci a rozvíjení podnikatelského myšlení.

Předmět je vyučován v 8. ročníku s časovou dotací 1 hodina týdně. Místem výuky je převážně odborná učebna v budově školy.

Výchovné a vzdělávací strategie předmětu

Název klíčové kompetence	Obecný způsob, jak učitel klíčovou kompetenci rozvíjí
Kompetence k učení	Vede žáky k poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií. Učí žáky k práci s chybou
Kompetence k řešení problémů	Učí žáky nebát se problémů; prakticky je vede k používání techniky v duchu myšlenky: „technika má sloužit nám a ne my jí“. Vytvářením praktických problémových úloh a situací učí žáky prakticky problémy řešit. Podporuje netradiční (originální) způsoby řešení problémů. Podporuje samostatnost, tvořivost a logické myšlení. Jde příkladem, s rozumem a s nadhledem řeší různé problémové situace.
Kompetence komunikativní	Vede k tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce. Klade důraz na „kulturní úroveň“ komunikace. Učí žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, web, ppt. prezentace apod.).
Kompetence osobnostní a personální	Vede žáky k zaujetí odpovědného, etického přístupu k využívání digitálních technologií Minimalizuje používání frontální metody výuky a podporuje vzájemnou spolupráci žáků. Učí žáky kriticky hodnotit práci svoji práci. Podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují. Žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učí výhodám využívání digitálních technologií. Důsledně vyžaduje dodržování společně dohodnutých pravidel chování, tak aby se vzájemně žáci nevyrušovali při tvořivé práci.
Kompetence občanské	Netoleruje záliby žáků v užívání digitálních technologií, které mohou vést k sociálně patologickým jevům. Na konkrétních modelových příkladech demonstrovuje pozitivní a negativní projevy chování lidí v souvislosti s využíváním digitálních technologií. Monitoruje chování žáků, včas přijímá účinná opatření. Rozumně a zodpovědně využívá informačních zdrojů - s ohledem na jejich účinnost a vliv na osobnost jedince. V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňuje prvky pozitivní motivace. Je vždy připraven komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.
Kompetence pracovní	Vede žáky využíváním znalostí digitálních technologií, ke zvýšení efektivnosti jejich učební činnosti a k racionálnější organizaci jejich práce. Vede žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s technikou napojenou na elektrickou síť. Učí žáky provádět základní údržbu zařízení, vede je k šetrné práci s digitální technikou. Ve své učitelské profesi v maximální míře využívá možnosti, které nám poskytují dostupné informační a komunikační technologie.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Digitální technologie**Ročník: 8.**

Ročníkové výstupy (co žák umí)	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - ovládá základní funkce digitální techniky - rozpozná a odstraní základní problémy při provozu digitální techniky - propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení - využívá na uživatelské úrovni mobilní technologie - ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením - dodržuje bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou - poskytne první pomoc při úrazu v souvislosti s užíváním digitálních technologií 	<p>Počítač a jeho periferní zařízení PDA DVD a video přehrávače WIFI Mobilní telefony a operátoři</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - využívá jednotlivých motivových programů při fotografování - využívá znalosti o expozici a cloně při kreativní fotografii - aplikuje znalosti o správné kompozici obrazu - upravuje výsledné fotografie do cílové podoby - provádí archivaci fotografií - využívá různé prohlížeče 	<p>Digitální fotografie Zoner PhotoStudio</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - používá základní funkce videokamery - upravuje video (stříh, úprava a vkládání zvuku) - využívá vhodný software k spouštění videa 	<p>Video Pinacle studio</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - využívá přístroje GPS v navigaci - nahraje orientační body popřípadě mapový software do navigačního přístroje 	<p>Navigační technologie</p>	